

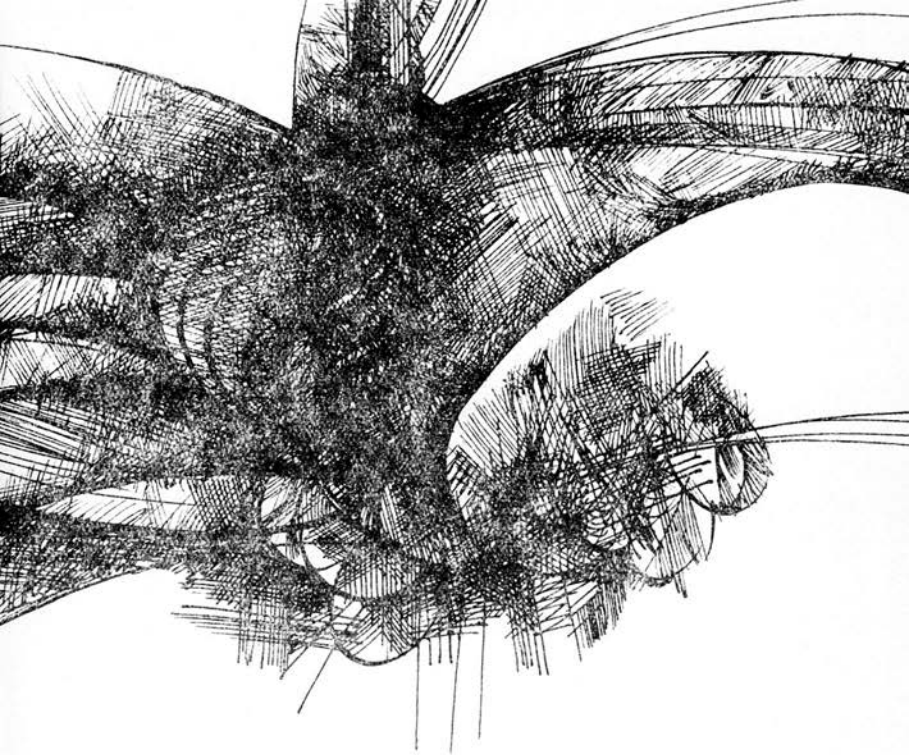

JÁN FRÁTRIK
MONOLÓGY
NA
ÚVETRÍ

Ján Fratrik

VYDAVATELSTVO OSVETA

JÁN FRÁTRIK
MONOLÓGY
NA
ÚVETRÍ

T18/FRAT1-9

KATOLICKÁ UNIVERZITA
V RÚŽOMBERKU ③
Univerzitná 1/1
Hrabovská cesta I
034 01 RÚŽOMBEROK

D1

MOJA BÁSEŇ JE ČISTÁ VÝZVA

ČLOVEK zviazaný s ohňom lásky a odvahy,
človek neúnavný hľadač pravdy,
človek predurčený obrusovať rozpálené spory
o život.

Dňom a nociam na pokraji mesačného splnu viaže
slučku matným proroctvám. Navlieka hviezdu
po hviezde až k samému rozvidneniu, keď sám
nedokázal vrátiť zapadnuté oslnenie. Severka na dosah.
Svetielko pod obväzom výčitiek, ktoré tu ostali ako
dorážané brieždenie. Svetlo. A svetlo bolo v nás
a zrážalo sa na očakávanie, ktoré ako tajfún kmásalo
zvnútra malovernosť. Ovisnuté temnoty. Kroky
vyzvávajú na poplach a zaľudnené chvíle, jediní
svedkovia samoty, odštepujú nádej do iskrenia.
Jaskynné slovo — pribité o letopočty a galaxie —
premárnilo všetky milosrdenstvá; čas ako pohrdanie
za cenu ratoliestky a lásky; čas, ktorý sa vychyluje
do násilenstva a výbuchov.

Čo všetko vedeli by milovať a nenávidieť naši mŕtvi!

Slabí a mocní. Stredné cesty na úsvite dávno
zvetrali; hodina nedôvery, ktorá v rozporoch života
posunuje na samý začiatok; hodina z úzkostlivých
snov, kde Zem si odratúva víťazstvá a prehry.
Čo všetko ešte nevystačí s dychom času? Čo ešte
myšlienok a kníh sa narodí!

Slnečný deň zahrabáva abecedu vojen hlboko do hliny a piesku, kde už ani tiene sa nepriznajú k emigráciám, keď láska odvíjala z kompasu poslednú svetovú stranu. Lampášik prihriateho svetla — legendárna výzva. Aj dozrievanie v osamení sa potrhalo; nádej položená ako kábel, ako nedokončený motív, kde sa usadzuje osviežené slovo, koreňky spod zámlk, žeravá predzvesť do budúceho ticha.

Nádherné mlčanie na končekoch básne, kde sa ešte oddá žiť s ľuďmi, ktorí si detstvo nezamenili za načasované rozbušky dejín. Ideme podľa smerovníkov srdca od narodenia; iba život si nás rozdvaja podľa agogiky krokov; ach, lásky nikdy nie je dosť!

A tadeto človek. A tadeto medzihvezdie.

Prometeovský oheň, čo nesmrteľnosť prihrial pozemským, aby sa vysmial nedotknuteľnej myšlienke, aby sa zarezával do všetkých záhybov až k orbitálnym spoločenstvám;

seizmograf a srdce, čo skracujú pulz unaveným hĺbkam podľa záchvevov a otrasov;

blesk do rozkrídlenej básne, čo sa nepoddáva výčitkám a zapečateným testamentom;

storočie, čo kameňuje pochod podobný ťažkej preľudnenej melanchólíi . . .

Čo povieme svetelným rokom zráňaného pobrežia?

Závrtné hlásky nevyslovených súvetí prestupujú moju hrud'. Nádherné výpovede do nezrozumiteľnosti sveta. Priostro vanie v prvorodených dialkách.

Celá zem je plná človeka.

Spriezračnené dejiny, bubnujte slávnostný pochod

na evakuáciu starého sveta. Vesmírnu velebu venčí vekovečný verš. Velechór preladuje slnká do širokej harmónie. Zázračná dynamika bratstva. Kto by sa ho zriekol? Kto by tejto piesni stúpал na hrdlo?

Korunované pramene prítomnosti, rozlejte sa do studní, riek a priehrad; do sídlisk a horských samôt; zatečte do všetkých vecí; prehrejte vystydnuté slová, čo sa vzopierajú skrvavenej tráve. Nech si ju nikdy nekrižujú bezúsvitné noci. Vzdych a slza.

Na všetko spomíname do kameňa, do dreva a do básne.

Zapálená fakľa podúva až pod samé korene. Skúšame trpezlivosť kozmického zbližovania, aby sme narúšali zákonitosť a pretrvávajúce.

Bezhraničné stúpanie do bezhraničných priestorov.

Aké je vzácné prepodstatňovať sa v čase! Aké je šťastné zahviezdenie v stopách človeka!

Svetlo do rozvratých tajomstiev. Už aj v krvi to zahučalo. Ideme. V zajatí zasnežených diaľok až kdesi k nepokojnej bunke, čo prežíva už svoje zasnúbené delenie.

Tu sme. Vyblýskaná báseň do netušených drám. Sme rozdvojení v sebe a zmnožení o najvlastnejšie vyznanie.

A znova človek. A znova štartovacia plocha — ZEM. Odveký projekt: Mier a človek.

Moja báseň je čistá výzva k človeku.

ZLATOREZOM LÁSKY

Hlboké myšlienky a túžby dostali sme do daru.
Nemožno sa vyhnúť veľkým snom, ktoré pretavujú
našu prítomnosť. Žriedla na pokraji ciest, aký je
úchvatný pohyb, kde si ešte stačíme podeliť lásku
a dobré slovo z detinstva.

Mnoho nám pretieklo medzi prsty.

Ó, hranice troch tenulinkých časov BOLO —
JE — BUDE.

Ak sme si všetko odopreli, ostaňme v živých stopách
ako vyjasnené nádeje.

Ostaňme. Človek s ľuďmi, človek s víchrami
a vodstvom, človek s vecami a zvieratami, človek
so slovom.

Človek slnko.

Aj čas nás pretavuje na svoj veľký dych.

PIESOK

Hodiny, aby sme presypávali večné pomíňanie, keď sa nám už preriedila váha slov. Tvoje meno, piesok, budeme si sprítomňovať, keď čas sa nás nadýcha zo súcitu aj úzkosti.

Púšte a oázy. Papršlek karaván, čo prepicháva slnko; pyramídy, čo sa vysmievajú dočasnosti. Ó, nepočuteľné stopy, kde sa zapečatené more presypáva zrnko po zrnku. Duny pod krídlom noci, brieždenie podľa hviezd.

Materiál do katedrál, palácov a sídlisk.

Pamätníky, pomníky a sochy svetielkujú do zaozývaného svedomia. Bezpečné zvetrávanie, ktoré ťa vráti novým premenám.

Zapáľme lampy spod kremenného iskrenia.

Svet nestojí už na piesku.

V tých tmách, kde bolesti sa zahniezďujú, budeme si svietiť slovom. Len s tebou, báseň, zadujeme k úsvitu. K vyjasneným brehom. K človeku.

Sme na pochode. Slnko nad nami.

ZLATOREZOM LÁSKY

Mnohí sa lásky odriekali, mnohí ju vebili
a mnohých sama vybrala si do hlbín a priepastí.

Štatistika ako dedičné odsúdenie s výkrikom
odrátnanej prírody, s botanickým nebom na kôre
a korune, kde každý list pripomína vyhnanstvo RAJA.
Slza rozkoše.

Ako sa čas ľahko povymieňal v prakoreňoch
pranostík. Slovo prekliate a milované. Milodar, že
ani po vyplytvanom tichu neprenikneš do zležaného
svedomia. Kto by ho povystieral? Koľkí sa už sebe
samým ani nepriznajú. A láska so súhlasom času opúšťa
zatiahnuté dôvery.

Len vtáky majú nepremenný dar súboja
a milovania. Nevedia si ho narušiť, aj keď zabudnú čas
ťahovania. Závrtný pud rozkrúžených párov tak
jednoducho viaže krídlo ku krídlu, aby sa večne
opakoval zákon, čo je súdený a horí istotou. Zem
cíti a dobre vidí, ako sa v láske rodí a zaniká,
ako v hniezdach pierko po pierku presvitá do piesne.
A potom výbeh. Vzlet a štyri strany. Pribúda
boja o ďalší deň.

Vtáky a ľudia.

Zavše si hľadáš styčný bod.

Odvrátené ticho drieme už len pod krídlami
vtákov. Ale aj tých odvievajú podľa plánu odstrelu.

Všetko je naplánované. Živočíšstvo, civilizácie,
myšlienky a človek.

Čudesná štatistika rozkrájaného sveta.
Akoby aj veci mali krídla. Všetko na muške.
Terč a terč. Kruh života sme si rozdelili na
medzikružia po osude a po hline.
Znamenie do ťažkej samoty a kríža.
Krv prúdi, slovo potemieva. Ubúda z pokory.
Čo všetko dali by sme za úprimné slovo.
Časnosť na pretras.
Nezmerateľné princípy vládnu v krvinkách.
Ale tu sa to kdesi začína a kdesi končí.
Ó, myšlienky, dajte nám ešte odpáliť sa na LÁSKU,
aby sme navrátili plameň prvej iskry,
aby sme neboli čakajúci, ale čakani!
Aby sme neboli oslnení — ale slnkom
pre celú ZEM!

Tkajú a tkajú na tenulinkých vláknach až do predspávania. Pribúda fantázie, priam toľko spícha skutočnosti za dlhých navigácií do úsvitnej plavby. Trýzeň a nepokoj. A potom nespútaná radosť. Ďaleko sú brehy, kde sa rozvidnieva na vesmírne súvetie, kde nový jazyk pomáha zapáľovať lampy v dlaniach, ó, čisté pramene, kade putujú myšlienky a sny cez široké okraje ciest. Nádherné dorozumenie. Zem vydychuje nové stránky. Čistota výšok. Preto môj verš si sníva rovnováhu pre stofarebné opojenie. Ale aj tak letmý polospánok prehŕňa sa v nakrivených obrazoch podľa ustálenej pamäti. Ostatné sa dovykladá ráno. A ráno sny sa stopia ako snehy na slnku.

Fantastické rozuzlenia v zlatých knihách rozprávok!

Sen po sne odkrajuje fantazmagorické príhody. Cedielko, kde sa preosieva fantázia na reaktívnu odvahu. A vždy tak po túžbe a rozlete. Morzeovka do bezpriežračných diaľok, ó, koľko ešte svetelných rokov pre jedno jediné svetielko!

Potrhané horrory, padacie mosty do naličených miest; prekračujeme lesoparky komínov, exotické kraje s rozťahnutými skokmi, turbany vežiakov a sídlisk — slávnostné paripy vyklonené ponad rebrá

mostov, ponad fanfáry a tróny, hahó, tisíc a jedna noc do nového súhvezdia. Čarovné prútiky, stolček prestri sa, miesiželezo narovnáva dvojtvárie a trhliny svedomia. Aká si vzácna, blaženosť a spravodlivosť v snoch! Čierne slnko oslepené zlatokopmi, čo vybrodili prchajúce riečiská, aby sa v nenávisti zabíjalo pre jedno zrnko; odvážlivci, čo potratili rodokmeň s naším letopočtom, čo zživotňujú sen až za pamäť. Čudesné križenie predstáv. Ešteže sme stihli vyladiť obrazovku na sen a skutočnosť.

Žiadnym dialkam ani básňam nezverím tajomné zvonenie preladené na jarnú prózu. Nepoddajné znamenia dňa a noci. Hláska po hláske, slovo po slove vyhmätávam výškam pulz a rozbúchané vnútro srdie. Magnetka do hviezdnatého koloritu.

Ale mnohé veci, príhody a osudy sa už nikdy nedostanú na rozbor a na výklad. Tak málo času ostáva na rozdávanie veršov. Aj vybielené spomienky chystajú sa kdesi za spánok. Od dozrievania k opadávaní, ako keď básnik preťahuje ponad bolesť slovo po slove, aby nádej zasnežila do večného ohňa. Svedectvo v krvi aj na ústach. Slnko sa nanosilo do každodenných starostí, kým zamokvané sny sme do úplnku snímali z čerstvých rán. Vznešené a dozreté vety vypisuješ z Písma života a v znamení chleba tisíckrát vzdávaš vďaku za ten sen i za tie slzy, ktoré ako drahokamy zavidujú moju domovinu.

Rozviazané ohňostroje, kde sa ticho vyprázdňuje do liturgie a nadhviezdnatých svetov. Evakuácia snov. Len ísť a ísť!

Budú to noci priclonených výbuchov; noci bez spánkov, bez ruží a lotosových kvetov. Bude to stigmatizácia slova, ó, polospánky na pol oka, keď obraz po obraze vydeľuje verše, na ktorých spočíva videnie aj zvnútra a ktoré sa už slovám nikdy nezveria.

Noc vysvietená čiernym drahokamom.
Moja tvár tajomný záliv z úzkostného čakania.

A stále to vlnobitie o zmazateľné sny, o ľudskú tému, ktorú si ustavične hľadáme ako trosečníci suchú zem. Sny na ležato od brehu k brehu. Rozuzlenia v márnوترatných hodinách. Akoby si tu raz už bol. Tu kdesi a so všetkými. Akoby si v komsi pokračoval. Aj obrazy ponúkajú nociam rozhrešenie.

Ale v jantárovom ošialení každý sen mi pripomína fialové detstvo. Mlčanlivé oči. Príbuzenstvo podľa trpezlivosti. Život sa už dávno vyjasnieva na sny a sny na život.

Zem plná monológov. Výšky dokorán. Sneží na lásku.

Sny ako hieroglyfy, ako zasľúbené klamy. Z veršov sa vyznávam, čo ma odsúdili na doživotie. Samota, nezatmievaj ľútosť!

Ó, dobrotivá nekonečná priazeň.

Opojenie neodtají slzu, čo sa zavesuje slnečnému blesku na ostrie. Do očí blýska rozbiehavá pieseň. Deň ako deň — noc ako noc. Znamenie sily a neznámych modulácií; návraty, ktoré dajú tušiť odriekanie zo spomalenej krvi, čo tu ožlkáva, kým sa bilirubín pozažíha dúhou slova. Nedopovedaný výkrik uprostred ovácií a žeravého tajomstva.

Kremienok do slova. Plamene do básní.

Ideme, kde sa s ľuďmi sníva najčistejšia skutočnosť.

OBLAKY

Stahujem uzdu rozcválaným snom, čo ma vynášajú
k okrajom mliečnej dráhy, pískam si ťa, oheň,
čo si vypadol z obežného letu samoty, lebo žiadna
výška nedodrží slovo, ktorým ťa pripútali
k nehostinným brehom.

Stahujem uzdu rozcválaným dňom, aby sme dovideli
za bolesť, až za rozvrátené stretnutia. Podeliť si
poslednú hviezdu a nájsť tak rozvinutú pieseň odvahy.
Deti sa hrajú so štvrtkou pomarančového slnka
a pochodujú k zlatým čipkám oblakov. Čas je s nami.

Stahujem uzdu rozcválaným výškam. Oblaky,
jediný svedok našich vzletov i pádov. Nič sa tu bez nich
už nezaobíde. Ach, ako ľahko je nám s nimi zastrešiť
srdcia na prahoch víťaznej trpezlivosti . . .

Pokojné cesty. Vzácne roje. Minulosť v piesku.

Zelené bratstvo vône, zrodenia a zániku.

Dozrievanie uprostred. Pozeráš na farebnú harmóniu najľudskejšej kantilény. Všetko na dosah.

Lampášiky hviezd ťa zdravia v stĺporadí stromov.

Vzácné katedrály. Myšlienky podobné letokruhom.

Čože im chceme vyčítať. Každá má svoje úsvity a svoje zvečierovanie, svoje proroctvá, ktoré tu horia ako tajfúny, aby sa prebili celkom k slnku.

Papršleky vybehnuté po záhyboch kôry.

Samota kriesi oslnenie. Buráca ohňostroj vtáctva, listov a vyslzených plodov.

Papršleky pritúlené pri nohách vyplašenej zveri.

Listnaté ticho predznačuje stigmy všetkých príbehov, ktoré čas už nespočíta na dvoch rukách. Vstupuješ, aby si sa naučil gramatiku lesa, jazyk samoty, jazyk rovnováhy, lebo medzi ľuďmi odučil si sa už dávno vynášať svedectvo a podpálené túžby v praskaní snehu.

Korunovácia nespočítateľných drám.

Prehorké vavríny, ktoré venčia zapadnuté víťazstvá. Každá prítomnosť je jednou nohou v minulosti. Túžime žiť v budúcnosti. Spravodlivosť na dotyk.

Vytyčujeme nové trasy. Srdce sa nám rozbúchalo.

Zapadnúť do lesa a pozorovať šero s úsvitom, myriády trblietania pohybov, zvuky, ktoré nijaký prístroj nezmapuje na membránu prítomnosti.

Nemenný spev od čias Afrodity.
Sme šťastní v súostroví obzorov.
Na zemi dosť je miesta pre nádherné zbratanie.

Hymna vysvätená prácou,

dých presadený z doby kamennej až ku dnešku.

Rytmus bezpriestorných čias, čo životu dal zmysel,
nadšenie a lásku, čo v usadlinách ílu vykrajoval trasu
ľudskej rase, ktorá tu zdolávala vlastné umieranie
v čase apokalyptických zatratení, keď dobré slovo
vážilo sa na karáty a dobrý skutok vetry a vody
sacrovali rovno s briezdením.

Kameň a nádej. Strmé úžľabiny k výstupu.

Nádhera vyrojená na oslavu spravodlivosti, k žiarivej
piesni strojov; na oslavu človeka, ktorý kľíči a dozrieva
pre budúce krídla úsvitov; na oslavu sily, ktorá
zbrane inventuje do starých kaštieľov a múzeí.

Budú sem vodiť turistov a deti, ale tie už nepoznajú
kaskádové ani kobercové ornamenty po náletoch
a výbuchoch, ani vybielené steny s krvavými grafmi,
ani rozpálené hríby, čo tu ešte prenocujú v starých
stigmách zvlhnutého storočia.

Zem — belostné svetlo. Zem — nestarnúca nádej.

Ó, ruky, nekonečná pieseň pod slnkom.

PIESEŇ BÁSNIKOVA

I

Cesty nedovidné do seba i od seba; cesty trňové,
kľúče pohodené na slamníku dôvery; rozvíchrený
piesok so zrnkami, čo sa lámu o kryštálky básne
v samote a bolesti.

Prišiel žiť medzi nás, zasvietiť slovom do nocí.

Márnotratnosť? Neúnavná orba.

Ale on nezaprie zem. Ani vašu reč, ani vášho ducha.
Nad katafalkom všetkých vojen vlastnými rukami
vyhrabáva svetlo — svedectvo spolčnených dejín.

Pieseň si vyjasnieva na oslavu.

Spev na križovatke lásky a nelásky.

Báseň, príbuzenský signál na vozovke k človeku.

Má ešte čisté slovo, čo sa ako diamanty presypáva
v súostroví žijúcich.

II

Básnik, ktorý stál na úvetrí apokalyptických zámlk
v rozváľaných troskách miest, aby potešoval ranených
a bezprístrešných; ktorý obväz slova prikladal
na vypálené stigmy koncentračného číslovania;
ktorý odvrátené ľudstvo vyrovnáva s ľudskosťou;

ktorý bdie a stráži každú obnaženú myšlienku,
čo sa nasýtila hlinou a sírou; ktorý spieval pieseň,
keď sa zdvíhali zaklínené mosty a vyrovnávali
nakrivené charaktery; ktorý srdce vďačne rozdal
za smidku úsmevu a nádeje.

Básnik, čo z rumoviska, popoľa a púští venčí nové
mestá, sídliská a priehrady, aby sa žilo odznovu;
čo zaplesnené vášne nenávisti vysušuje na slnku
odpustenia; čo odisťuje dych a vôňu čerstvého
chleba; čo zhrdzavené ostrie hnevu vyčisťuje
zlatozemou lásky na zasľúbené polia blahozvestí.

Básnik, čo v drahokamoch nostalgií vymieňa slepotu
za čerstvú zeleň, za piesok detských ihrísk,
za rozsvietené nové byty, vežiaky a paneláky, za
detské jasle, kde v dverách rozvonievajú nové prahy
v úsvitnom otváraní slávobrán; básnik, čo na výslní
zasadil kamene čistých zákonov; čo vypátral nádherné
spolužitie bez výstrahy a nelásky, ktoré sme zdedili
z roztrieštených a obrnených vekov.

Básnik, čo modeluje z pokropenej hliny báseň
bieleho šťastia, ktorá vytyčuje neúnavnú trasu
budúcnosti ako loď, keď tuší nový ostrov a stroskotanci
snívajú o rozpálených náručíach žien, o chlebe
a sviežej vode, o spánku v zasnežených perinách;
čo slnovraty storočia preťahuje do prítomnosti,
aby sa mohla zarodiť a dýchať plným dúškom
uprostred hliny vybrieždená pieseň života.

Básnik, čo zdvíha hlas ponížených a vydedených,
aby sa žilo už len zajtrajškom; čo pozažíha atómové
elektrárne pre zvrchovanosť mierového ducha;
čo metaforou prekopáva zadymené miesta a vrstvy
malovernosti, aby sa nezosunuli štôlne ľudského tepla,
za ktorým putujeme od nepamäti; básnik, čo
pripravuje krídla do galaktických záhrad;
básnik, čo chytal plameň, keď bol čas na čas

prehovárať slnko, sily a živly pre nové,
netušené riečiská.

Už dobre počuť svätú búrku v nedočkavých žilách.

Odšumená láska ako otvorená rana.

A básnik na visunutej obetnici zapaluje pieseň o mieri všetkých ľudí, o mieri všetkých vecí.

TRÁVA

Deň a noc chodili nocovať a vždy tak pravidelne, ako odkvapkával čas.

Nebolo skromnejšieho vyhnanstva do zelene, pod ktorou drieme íl, ten istý od čias prvotného zmesačnenia, keď si nás pieseň živila zabudnutým chodníkom samoty.

Po zvlhnutých listoch nezanechávame už ani vzdych, len v stebľách prečesávame si všetko na spomienku.

Zažať sa do hviezdy a vytušiť netušené, vycítiť nedocítené a dosahovať nedosažiteľné. Kvety si vydýchnu a tráve sa celkom odľahčí, lebo už nebude čas pripútať sa k dozrievaniu.

A klíky — výčitky do zabudnutia — budú nám vyhadzovať na oči falošnú a zdvojitvárnenu ľudskosť.

Len času v dočasnosti sme nestačili povymieňať chvíľkové pravdy za pravdy večité. Ani živí, ani mŕtvi. Stupnica pozlacovania obrátená čelom k nezraniteľnosti básne.

Hline na dosah.

Mocnári, čo bojiská bojovali bojom, čo zánik zachraňovali zátiším zápolia, čo v dotykoch doby dočahovali dočasnosť, utrápenú úzkosť.

Ostáva po nich iba ozvena hlások, eufónia s čistým vyznaním, asonancia ako zabudnutý chválospev. Ale vždy sú to váhy s nepokojným jazýčkom. Človek a tráva.

Buďme spravodliví k výčitkám.

Nad časom povieva si večné nadčasy.

STENA

Plocha, kde sa môžeš dotknúť kedykoľvek svojich túh a rozletov. Ale túžiť možno aj cez omietku a tehly.

Tu ťa vyčkávalú všetky sny; budeš ich cítiť, ako cítili vykladači vybrodených ilúzií, odkázaní na čas a dočasnosť; budeš krvou a výbuchom, nedostupná blaženosť, keď vyludnené verše vyjasnievajú sa na lásku a na svetlo. Radosť a úsmev majú k zemi nízko ako priam voda k večným odchodom.

Prameň po pramienku trápi kamene na bielo.

Po tme dvojnásobne pália výčitky. Stena ako vyvrázdená obloha. Biela — šedá, šedá — biela. Akoby ani nezáležalo, či tu šľahá krv — či samota.

Len predbehnúť bolesť i krásu. Predbehnúť báseň.

Dozrievanie ako mlčanie chleba, ako presolené obzory, ktoré opatrujú svetlo pre zvonivé bdenie.

Stena, odokry nám netušené brehy!

Nech vápno viac už nezatečie do úsvitu rubínovým kvetom, nech vytrpené oči iskria iba do dlaní, nech si ťa oslňujú iba milenci a deti, ktoré už poznajú abecedu, všetky písmená a skúšajú krivolaké ťahy:

MIER — МИР — PAIX — PEACE — FRIEDEN.

Ó, stena, daj sa nám dotknúť vždy len do lásky.

PRÍBEHY DO KRONÍK

Zvetrávať až na dno slova. Až na dno seba samého.
Každá báseň má svoju súčasnosť.

Pod krídlom zhavranelej noci vykričať brieždenie,
vykričať ozveny, ktoré doznievali ako vianočné zvony.

Kráčam od prameňa k prameňu. Kráčam s vami,
pobrežné chvíle, keď pili sme z dlaní oblohu.

Pískam si ťa, minulosť. Notová osnova funebrálnych
maršov. Tam tatata tááá . . . Vysolené tichá
z odslnených brehov, vyludnené miesta, zrovnané
úsvity.

Kto ešte hľadá pramene v ranných vánkoch?

Svetlo sa usadzuje do básní, aby sme zachránili
ľudskú reč od večnej nemoty.

Príbehy do kroník. Iniciálky, ktoré vydychuje zem.
Všetci živí mali svoju minulosť a naše noci neprepadli
mramorovým ohňom.

Chválime ťa, trpezlivosť, chválime ťa, rozvaha.

A kroky z veku do veku odvíjajú zapadnutú báseň,
aby sme zaslnili všetky zatienené veci.

Znepokojujúce spevy dávnych rozchodov.

V krvi nám ešte prúdia drobné zrazeniny nelásky.

OSLAVA MESTA

A začali sme znova. Celkom od úsvitu.
Úkročný pohľad už všetko preoral.

V uličkách a medzierkach medzi slzami hľadali sme
na troskách a obhorených trámoch svoje
vychladnuté tehly, omietky snov a rozprávok,
na ktorých ostali len klince po obrazoch.

Tam, kde chodí iba vietor nocovať. Dom o dom
partitúra ukrižovania. Len ruky osušiť si na slzách.
Len ruky.

Ale vôľa žiť poprikrývala všetky taktiky druhej
svetovej. Hlboko na dne, na dva prsty k sebe
zaspieval básnik a zhŕňal pozrážanú krv do
chváloslovia.

Antifóny a dityramby. Hymna plná slnka podmýva
naše trpezlivé pobrežie. Odtlačky zeme pri srdci.

Mestá, ktoré ste nepoddajne vzdorovali; ktoré dobre
viete o našich vráskach, keď čas prepiloval život
na mreže; láska prichádzala iba prekročeným tieňom.

Pripravte teplé nocľahy za všetky vychladnuté
priznania, keď štrbinami dvier vyvolávali sme
nezreteľné stopy polnočného slnka.

Mesto na zemi.

Neskončený prúd, čo sa kníše a prešľapáva
pri autobusoch, vlakoch a obchodoch; zadržaný dych,
čo skrakuje nás o roztúlané sny a kruté spevy,
o márnosti ohňa; vyšpliechaný hovor, čo smetiari

a vynášači mŕtvol vzali na pretras; už dávno sme sa zriekli prachu zeme, ktorej vždy sme na dosah.

Za posledným panelákom športový areál;
za kamennou vinárňou voňajúcou muškátovým
súkvetím; za tržnicou vybielenou tvarohom
a dúhovitým spevom anduliek; za sochami a tabuľami
zasadenými v parkoch medzi detské zázračnosti,
kde všetky planéty ti prilietajú do dlane;
za vežami odprsknutej zvonohry pri samotárskych
návratoch; za nemocničnými objektmi svetielkujúcich
nádejí a beznádejí; za cintorínmi (živým svedkom
mŕtvej minulosti); za architektúrou námestí,
úradov, organizácií a služieb, čo zjasnievajú súmrak
oťažených dní a podúvajú s nami k novým brehom;
za mliekárňami s teplou príchutou blúdiaceho stáda,
s príchutou družstevných a štátnych dvorov,
sladkavej živice domova a materinej dúšky; za
výskumnými ústavmi v ohnisku sily a vývoja vedy
až k samým iskrám štepenia; za domom dôchodcov
pri rozohraných partiách šachu — vyhrabáva mesto
svoje nevšedné aj každodenné lásky.

Mesto sa rozochvieva spevom ako morský šum.

Otvorže dvere, brány, padacie mosty!

Tvoja krv prúdi celkom s mojou. Jedno pulzovanie.
Spolu vyhneme melancholickým štítom, čo prežívajú
nepočuteľnú samotu, keď čas nám zrážal vyblednuté
detstvo; keď na koreni horeli strechy; keď
v popraskanej krvi úzkosť stúpala až za bolesť.

Čudesný kameň a pergamen.

Kamenné piliere pod fialovým vánkom času,
doprajteže rozvraviť sa arkádam a zošúchaným
zvarákom o našom uchytanom detstve.

Blúdiaca báseň trúsi nahorkastú príchuť.
Noc preniknutá zadrhnutým veršom.
Len noc krúti v prstoch zažltnutú kroniku.

VTÁKY

Výbušné mračno, čo sa chveje slobodou
a netrpezlivosťou, čo trvanie si ladí podľa
nepísaných otrasov a zápasov.

Ideme do galaxií presne podľa ich stôp a sivých
čiar, podľa škreku hniezdenia, ktoré sa nám vyhlo
ešte v zárodku, keď dozrievalo prvé semeno zeleného
úsvitu.

Nasávaš výšky, pravý ozón, ktorý očisťuje zanesené
rieky odumretých rias a živočíchov, ktoré zafarbili
vysvietenú oblohu do fialova.

Nasávaš vetry zarosené dymom spútaného storočia,
kde myšlienky sa poviažali suchým smútkom.
To sú tie prílety a odlety, ktoré kvitnú a uvädajú
v nekonečnej obmene lásky. Ach, ako ľahko strácame
ju s vlastným tieňom v čase premien, v čase
odviateho detstva.

Nasávaš výšky a vtáky ťa ženú do snívania.

Vzácné radosti! Zimujte s nami.

Nesmrteľné rozkoše. Prekračujme svoju vlastnú
smrteľnosť.

SŤAHOVANIE

Vždy sa sťahujeme. Na svet aj zo sveta, z krvi do krvi, z reči do reči. Dvojpolovosť vyznáva sa zo vzácneho vrásnenia. Mohli sme sa ho dotknúť. Z vrstvy do vrstvy dozrievame budúcim brehom na očiach ako plod v nedočkavom hniezdení.

Milosrdná pôda slov.

Trojčasový úsvit siaha do zležaného súmraku až k prvej hviezde, k čistým veciam, ktoré lemujú naše cesty, ktoré udržujú oheň až za obzorom nezastupiteľných snov.

Básnik si hľadá príbuzenské svetlá. Čoho všetkého sa zrieka pre čistú báseň, pre jediný verš.

Vystrihuje ľudskú hviezdu, planéty, podobné tvojim modrým očiам, v ktorých láska smútkom nezapadá. Zlatá od plameňa. Vytepaná na slnko. Potom sme takí blízki potomstvu; potom je všetko dvojnásobne na dosah. Ponáhľame sa za sťahovavým tieňom.

Až celkom k vybieleným brehom domova, kde mrholia verše a slzy modravejú od lásky.

Mať tak ľudskosť zo svetla a svetlo z ľudskosti!

Vždy sa sťahujeme. Ľudia do vecí a veci do ľudí. Pripomína to vodu, čo si vyhľadáva pretrhnuté prúdy na dne zakríknutej oblohy. Odtekáme do seba ako pole za vráskavých večerov, keď už nikto nevyzváňa ani slovom, ani pohľadom, ani dychom.

Ach, zbližovať si čas a priestory, do ktorých si sa

odťahoval, do ktorých ideš znova zapadnúť, s ktorými
ťa drží trpezlivé otáčanie Zeme.

Ako je dobre nachádzať sa v druhých.

Monológy na úvetrí. Odveké gesto, keď nedočkavé
slovo natrhlo samotu a len sa krčí v hrdle ako pred
odrazom do výkriku.

Chceš byť jasnou rečou živých. A tam na
križovatkách víťazstiev a pádov budeš si vysekávať
novú abecedu zo skál a puklín, z panychídy vôd
a víchrov, z ľudských stupají, čo sa nestratili
v opustenosti a bezradnosti, keď bolo načase pozažíhať
úsmev, nádeje a dôverčivé slová. Pre lásku i pre chlieb.

Aké šťastie! Pohli sme sa. Cesty pred nami.

MÔJ BYT, KDE BÝVAM

Nemám dom a nemám ani vlastný byt.

Hranatý vietor vyhráva variácie na roztvorených krídlach okien, ktoré vyplašili noc pred zúčtovaním. Dlhujem. Som v tom celkom po uši. Hviezdosídly obzor vždy mi zakresáva pohľad za veci a za deje. Ako dobre by bolo stigmatizovať sa v každom západe dňa. Aspoň by si nemal nárok privolávať zadaždené úsvity k studniam, kde sa neozvala ani jedna výčitka. Pošťahovať si všetky veci pod okno a vzlietnuť na koberci slobodného snenia. Takéto vyhliadkové lety dostali sme z vyrabovaného detstva zdarma. Škoda, že ich vytierajú zo slovníkov a encyklopédií. Lietame aj s pádmami, ktoré tu ostali ako signál návratu, ako odpadnutý lupeň do rozvravenej jesene.

Nemám dom a nemám ani vlastný byt.

Pavučiny veršov v každom kúte pradá siete, trudné zamyslenie, keď už nikto ti nechýba a ty nechýbujes nikomu. Obálka času rozchytaná v dverách. Aj poštová schránka na chodbe má svoje zauzlenie. Poštárky dobre vedia čítať aj pred zatvoreným bytom, kde sa zmestia všetky hviezdy na obrus. Menovka zavše odskakuje deťom do očí, potom ju ktorési strhne a zachrípnutý zvonec odhláskuje utajené detinstvá. V panelákoch vždy si niečí. Úchytky ako chvíle sviatočné a básnici na ceste k úniku.

Pred sebou? Pred ľudským rodokmeňom?
Pred ostňami vyprázdneného svedomia? Podpisuješ
zmluvu pri plameni svietiplynu. Bez svedkov. A stále
je tu ten čas, čo mlčí v tebe ako balvan čakania.
Až teraz chápeš cestu ľudí, čo prešli k vlastnej hŕstke
hlíny tak medzi prsty. Preto sa ti už ani domček
so záhradkou nepletie do snov. Ku šťastiu vystačí ti
báseň — pramienok osvieženia, keď veci sadajú si
k tebe, ako kedysi sme sedávali k modrej rozprávke.
Vodorovný ohník povyšíval báseň najvzácnejším
harasom.

Kryštálky veršov, len sviečte, aby sa nestratila stopa
básnika.

Sladké žriedla, čo nám pomáhajú zažiť báseň pre člo-
veka.

Nemám dom a nemám ani vlastný byt.

Janko Kráľ si kedy-tedy príde na pohárik motívu,
zabafkať revolučným dúškom. Ej, keby som bol orol
vták! Aj Kostra zamiešava aduty a terce a Beniak ide
s podvečerným sonetom už prvý do štichu.

Na foliantoch kníh sa mi všetci básnici už pomerili.
Všetko je tu jasné, priezračné a viditeľné.

V dvoch izbách, kde každý z nás nájde svoje zátišie
a svoj kút, snažím sa vdýchnuť nesmrteľné pravdy.
Vykresávam vlastnú podstatu, ktorá prenocuje u nás
pri zelenom ohni samoty a úprimnosti.

Suveníry z tuláctiev môj vnuk už dávno rozmontoval.
Ostali po nich iba verše, jediná pozostalosť po
básnikovi. Aj obrazy sa rozchytali. V spálni nad
stolíkom vyškiera sa ešte kostrebatá perovka Zubatá.
(Cette nuit peut-être.) Ale ani ona nemá u nás
stania. Žena čoraz zvesuje ju, keď je sama doma.
Kníh a kníh. Po členky zvedavosti v nich brodíme.

Desiatka zapadnutých rukopisov. Výpisky, noviny
a výstrižky — očití svedkovia neskončenej premeny.
Tisícky veršov na podpal. Očistný oheň vykúpenia.
Odkladáme už len správy lekárov.

Cez uzlovité prsty vytráca sa Andalúzska romanca
poskladaná do odložených huslí, ktoré vyladili ľahké
krídla myšlienok, keď sa už na živičných stupňoch rýmy
zunovali; keď ľudské slovo odšumelo z oblohy
človečenstva a pokorená láska skamenela až po srdce.
Oťaželi sme neľútostne nástrahami intríg; v tomto
epidemickom storočí najmenej staráme sa o dar
doviedieť až k sebe samému. A čo sa tu len napršalo rečí
a čo nasnežilo klebiet na chodníček jediného života!
Ale aj ten zarastá, a tak míňame sa ako tie rozpálené
snehy, ako tí všetci nežičliví stroskotanci,
čo sa z prítmnia zabudnutia vynorujú na svetlo len ešte
skrže túto báseň. Ale my si aj vlastné žitie,
vlastnú tvorbu závidíme. Anonymy sa zavrstvujú
ako letokruhy nenávisť, čo sú tu s nami od nepamäti
ako každodenné živly prírody. Ešteže som stihol
miesto akvarelu vyvesiť si:

O NEPRÍTOMNOM LEN V DOBROM!

Zachraňovať svetlo pred súmrakom odľudštenia.

Prepodstatňovať sa k láske k človeku.

Nemám dom a nemám ani vlastný byt.

Oceány, hĺbky, príkre svahy nedostupných
myšlienok a viet ešte vždy ma vábia k mlčaniu.
Bezbrehé vody, nenapodobiteľné stavby vystupujú
a odvíjajú rozlúštené písmo storočia. Elektrónky
zapojených slov pod obrátenou podobizňou matnej
domoviny ladia si nás na lásku. Zakoreňujú sa zvonom
na osadených prahoch popukaného obzoru. A tam sa
vyjasnieva. To všetko dolieha ako tlkot, ako

morzeovka bratstva, ktoré vyklepkávajú všetky kontinenty na počesť nového zvrásnenia a očistného svetla. A vytratená nádej putuje si v svojich najzrozumiteľnejších stopách do odkrytého tajomstva priam ako básnik s nenapodobiteľnou žiarou metafor, ktorá fosforeskuje už iba v ľudskom oku. Záhadné svetlá, kde sa zaostrujú rekvizity môjho bytu, keď si naliehavá jeseň klaká k rozhádzaným hračkám, k ľahostajným radiátorom a prihreje sa rukopismi nevydaných básní. Ale ja si tu žijem ako námorník. Premeriavam hĺbky rozbúrených slov a zapisujem každé vychýlenie oduzlenej krvi, ako udiera v nápore do bokov nezadržateľného zážitku.

A míňam súostrovie radosti a utrpenia; míňam letopočty ľútostí a hnevu. Tak prudko horí noc a úsvit zachytený na dvojitej kotve, akoby sa zdráhal rozbehnúť a privítať sa s ľuďmi. Ale my sme sa už prichystali na sklamanie podráždených dialok, odkiaľ sa nás zmocňujú nedôvera a výčitky. Naučili sme sa reč odvráteného ticha, ktoré podúva až k ústiam všetkých vycválnych vekov.

Materinské slovo poznačené znamienkom slzy, daj sa nám dorozumieť, aby sme nenarazili na ostré kryhy nenávisť, ktoré tu ešte blúdia ako pozostatky ľadovcovej kliatby, keď dni sa prepádávali do vyhnanstva, keď láska nocovala medzi rozsocháčmi a španielskymi jazdcami v mínových poliach; keď najsmutnejšie bolo samému človeku.

Materinské slovo, daj sa nám dožiť, keď sa bude zatahovať už len na báseň.

Hahó, pozdravujem ťa, pobrežie vesmírneho bratstva.

Tak si tu žijem ako námorník. Každá báseň spod iného vlnobitia. Zbúrené vody, blahodarné dažde, stúpajte, aby sa brehy nadýchali prítomnosti,

aby sa spievala nádhera života, nádhera trpezlivosti,
nádhera mierového pochodu.

Môj byt, kde bývam, je nedotknutá báseň
rozvíchrených vetrov slobody.

SPIEVAJME ĎALEJ, ZVONY

Vyjasnili sme sa sebatrýžňou básne na čisté ozónové predjarie. Tma na jednom, brieždenie na druhom konci. Uprostred hmatateľné svedectvo. Nebolo to ľahké. V usadlinách spomienok trápi rozdvojené slovo, čo sa vzpriechuje, keď si skala hľadá skalú a človek človeka. Koľko je vzácných viet nenapísaných a koľko ešte nevypovedaných! Hovoríš často o zažíhaní studienok za hlaholu zvonov, ale vylisuješ iba melanchóliu a kedy-tedy naklonenú reč. Monológ do detstva. Tiché zvonenie nad napnutými vodami.

Snívajú sa mi často kruhy po slze. Vtedy sa takéto chvíle sprievraňujú, keď chlapci rozkolíšu srdce po srdci. Štvorspev a zvonohra. Svetlo počutia do ohluchnutia. Ešte aj chichot zbehnú dolu zodratými schodmi, za päťmi svetla odskočí kus omietky. S pavučinou a celým príbuzenstvom netopierov preberáme si na prstoch starých zvonárov. Aj oni majú svoju dynastiu. Dávno vtedy ako dnes. Darmo dávaš za ňou bodku. Veta a veta, súvetie — čas a čas . . .

Ó, zvony, medený chorál, čo nezvetráva ani neklaká pred majestátnosťou slávobrán; trňový hlahol ako prebodnutá výzva, keď svätú pieseň prelievali na delá; keď mestá políhali hore popolom a morový stĺp opadával do zažnutých sviec. Kytica zastrihnutá, ktorá si ťa vyvenčuje a neľútostne sype k nohám

zamrežované výčitky. Z medi do dreva, z letokruhov
do klinov. V očiach nám slzí pribíjanie. Aj
snímanie zvonov má svoje ukameňované glosy.
Do svedomia a do básne.

Ale srdce zvona ako srdce človeka. Už dobre počuť
doďaleka jasný tep, ako krv sa dovoláva spevu,
ako stúpa k šiestemu zmyslu: k zemi a k rukám.

Spievajme ďalej, zvony, na viditeľnú cestu človeka.

I

Z epochy jednej do epochy druhej, kde sa vybronieva na legendu človeka. Jánusova dvojtvar na rozhraní večnosti. A človek vždy len šiel a vždy len pôjde. Podľa zakomponovanej zákonitosti preležanej lásky, ktorú stráca a vždy vyhľadáva, lebo domovy a cesty, to je vlastne život v dlhočiznej skratke.

MINULOSŤ v spravodlivom prachu zastrešenej istoty. Ešte sa sem-tam zdanlivo pohne. Vlastne ju hýbu živí — spolubežci pod priezračným ohňom nádeje, čo roznášajú zahviezdené texty do jarného svitania.

Ó, minulosť na dosah zabudnutia.

Odhŕňame vety a svietime si slovom tak pritlmene, aby sme nevyrušili ani nádej, ani sny.

Pridruženým hlasom do vyvetraných záležitostí držíme sa pevne človeka.

Cez jeho tieň prekračujeme dejiny.

Cez jeho svetlo premieňame podstatu potomstva.

Dávno sme zmapovali letopočty na zbútlavenom prahu atentátov, nenávisti a vojen. Hanibal ante portas. Vždy je ktosi pred bránami. Kartágo — Waterloo — Leningrad. Na diaľnici kyjak — raketový odpal striel preberáme smerovníky života a smrti. Z epochy

kamennej do epochy atómu. Semaforey vydráždené
farbou budúcnosti. Všetko bolo, je a bude zas len
v rukách človeka.

Útrpnosti nocovali v revolúciách ako neskrotené
výzvy, keď plagát rozleptával dynastie, vojvodstvá
a tíróny, keď posolstvá zeme zmestili sa do jedinej
básne. Horeli sme vápnom a vypáleným číslom
ostnatého sťahovania, signalizovali si vlastným
utrpením do ligotavej úfnosti. Z podpálených kroník
stúpalo svedectvo slova, svedectvo vôd a vetra,
ktoré nezvetrá, ako zvetrávalo šialenstvo. Z roka
na rok, zo dňa na deň, zo života na nežitie . . .
Učili sme sa od hviezd trpezlivosti a lásky.

Krutý smäd páli a pieseň odvetvuje slzu na krajíčku
krvi. Poznávaš spev, ako odbočuje k sťahovavým
vtákom medzi ľudí. Trilok za trilkom. A nad ránom
sa v nás odudzľujú krídla a túžba vzlietať uvoľňuje
všetky uzliny a uzly na vyklenutom srdci. Všetko
presne. Dni, roky, storočia. Vyčasuje sa ako na
hymnický chorál jabloňových ciest.

Ale už sa nenápadne zmesačnieva na báseň.

Už úzkosť po úzkosti spečatuje hymna prilahnutých
tráv.

Už večnosť dešifruje veľmocenské ruje
do pozemskej tône, k vlhobe a hline, k svojim hrobom.

Len vetry slobody sú živé. Ponad čas a priestor.

Ach, keby tak už na večnosť.

Ponad kresadielka minulosti pritajú sa súčasnosť
aj budúcnosť. Tak sa ponáhľajú všetky sny a túžby,
všetky veci k zmŕtvychvstaniu človeka.

A láska stačí hovoriť jediným jazykom na všetky strany, kde sa zapalujú ohne mieru, ohňostroje viet a myšlienok.

Dýchame zem a zem sa vykupuje čistou bolesťou. Na katafalku dejín posúva sa papršlek. Svetlo? Noc? Minulosť prevravená ťažkým mlčaním. Vrstva po vrstve sa zosunuli ríše, generality aj vodcovia.

Nevypálené nábojnice čas prefukáva na vázy a na kvety, aby zasvietili tým, ktorí padli v znamení krvi a nenávisti; v znamení slobody a odvahy. V znamení zachovania zeme.

Ale zem má pevné otáčanie.

A ľud si vybavuje účty s generálmi zániku. Hahó, panenské vetry mieru!

Aj budúcnosť sa spodobňuje v minulosť. Zdvíhame ťa, veľká báseň — vyžiarená pochodeň; zdvíhame ťa, slovo, na hranici BOLO a JE; zdvíhame ťa v mene všetkých, ktorí vyhrabujú nové zajtrajšky.

V mene zeme. V mene minulosti. V mene človeka.

II

SÚČASNOSŤ dokorán do minulosti, dokorán do budúcnosti, do vlnobitia hesiel, výbojov a výziev. Výroky oslobodené, čo spievajú čistú pieseň odvahy, čistejšie ako perly lastúr; tiene spustnutého času, čo nepreniknú k perlorodkám pod palmami tichých slov, ktoré tu ostávajú ako vôňa materinej dúšky k výšinám básne.

Prevzácne chvíľky súčasnosti.

Slávnosti slnečných svitaní, stúpajte k súostrovom stvorenstva, kde kraľuje človek nad priepaťami prchajúcich zmlúv. Mier aj vojna siahajú si do svedomia na ostrie. Rozčesnuté súboje, taktiky svedectiev netušených prorociev, kde sa vyhľadávajú okrídlené slová, aby sa zahladili stopy včerajšej prítomnosti.

Kto sa to pýta na čas?

Ktože to vyvoláva moju odsmutnenú báseň?

Vyhrabané fragmenty v poskladanom tichu.

Storočie apokalyptických skratiek ostarieva v zadychčanej rovnováhe.

Hľadači mieru, slnkokopi čudesného Potomstva, ktorí sme sa dali na pochod k životu; ktorí pašovali heroín nádeje do všetkých záhybov a kútov; ktorí idú, idú napriek Eskadrám smrti, napriek delíriu rémov, mieromani s jedinou túžbou: žiť! Žiť na tejto zemi!

Storočie blokov, konferencií a rozbresknutých sústav. Výpočty siahajúce za pamäť svetových strán v predzvesti mŕtvych prameňov. Nádherné cesty už len tak na domyslenie.

Kto sa to chystá premenovať slnko, úsvit, zem?

Kto nám to v okovaných čižmách stúpa na pamäť?

Ženeva — Helsinky — Belehrad. Hranice dneška posúvame k budúcnosti. Ponad minulosť. Človek sa v čase večne nachádza a zdočasňuje. Božstvo a bezbožstvo. Z ľadovej doby sme si osvojili postupné strácanie. Na váhe, na láske, na tvare. Beztvárnosť prišla do módy ako priam únosy lietadiel, detí, bankárov a diplomatov. Na rade je láska. Moderné bezprávie si píska vydieračskú tiaž. Zemská príťažlivosť v pustých končinách sadrového času. Mier visí na

súčasnosti. V prstoch preberáme túto abecedu, ktorú neprehryzú termity ani hrdza, ani výzvy atómov a neutrónov.

Ó, kvety Hirošimy v čerešňovom rozpuku.

Kvety Hirošimy — večné listy v čiernom herbári.

Stále tá istá výzva. Stále tá neistota oťaženej temnoty.

Ale múdrosť života sa zavrstvuje v hĺbkach človeka. Na tejto strane Zeme, na tejto privrátenej chvíľke storočia.

Privolávame si prvotnú podobu šťastnej zeme, keď myšlienka sa sťahuje a hniezdi ako vtáky podľa slaných dažďov, južných vetrov a slnka. Zdvíhame posolstvo obrátené do zajtrajškov. Človek ako večná hviezda s očistným plameňom, človek vesmír; budovatelia života, zázrační garanti solidarity bratstva, ktorí zadažďujú apokalyptické povíchrice, keď sa potrhalo utešujúce slovo v ľudských obydliach; miesta a miestocká — výbušné granátky na zemepisnom náhrdelníku, kde si nenávisť a skaza určujú svoj krutý miestopis. Človek vesmír. Prieskumníci v neporušenej rojnici, čo vyhrabávajú kožené hárky prastarého mierového spolužitia. Pergamen vystrapkáva svetlo do rúk, ktoré boli také blízke, ktoré pohládzali aj odpúšťali — vydané napospas ohňom a nedovidným diaľkam. Čudesná úzkosť vyslovená jedným dychom. Jediné slovo v šialenom rytme až po súmravné mlčanie, v ktorom už nevnímame čas ani premeny. Pohyb nás celkom strhol. Dialektika lásky sleduje nás z diaľky. Dost máme neistoty zeme. Dost bolo síz aj spevu k zániku.

Kam sa to ženieš, civilizácia dvadsiateho veku?
K akým to brehom novolunia netušených drám?
Počujem spev, učím sa novým moduláciám cez
prítomnosť.

Srdce, tu sme pri tebe, súčasníci rozvahy.

Dozrievame v ideologických búrkach, čo sa
odtrhli temnotám a ohlasujú nový príchod na oblúku
dúhy. Málo a či dosť? Povieva z istoty.

Ave mier! Ave človek! Ave zem!

Ale svet je už dávno na dvoje. Svet s vytasenou
bielou zástavou proti všetkým zradám na
ukameňovanom samoraste kríža nezrazených ciest.
Svet na ostrí lásky a nelásky.

Svet — život zeme.

Ale my sa od nepamäti otáčame k slnku;
vdychujeme ozón bratstva, pútnici, čo na sputnikoch
a apollách odkrývame prvotné pramene a žriedla
vesmírneho predjaria. Šepkáme prastaré sny
a zhadzujeme príťaž malovernosti a nedôvery.
Zamenili sme ich za trpezlivosť a čakanie.

Trpezlivosť, jediné svetielko, bludička, čo pochopila
kroky človeka.

Ale my sme s posolstvom tohto veku.

Pripútání k zemi a so zemou. So vztýčeným čelom
vyvolených. V mene mieru.

Ach premeniť tak okrídlené rakety na okrídlený
verš

Leť báseň ponad vodstvá a vetry

Leť od úst k ústam z kvetu na kvet

Kde výšky korunujú človečenstvo pre záchranu
Slova
Kde krídla vtákov zdvihli pieseň utrápenú
ohňom srdc
Kde človek stúpa slnovratom lásky k zajtrajškom

Žiť! Len žiť! Uprostred živých. Vdychovať sviežosť
zeme a svetlo po svetle zakresať odvekú hymnu
útešnému potomstvu.

Žiť! Len žiť a nezaobísť sa bez ľudí. Spriezračnená
druhá obloha, čo uvoľňuje napätie od všetkých
obžalôb.

Žiť! Len žiť uprostred vytepaných zväzkov
s výsostnou vôňou nádeje, čo privedie zas ľudí k ľuďom.

My živí máme plné právo na život.

Dediči ľudského pokolenia, vydajme svedectvo
života!

III

Šepkáme BUDÚCNOSŤ a zvažujeme dnešné
s minulým.

To len čas si zdriemol, keď zlyhal oheň s plochou
doskou, ktoré sme si pomýlili za podobu Zeme.

Ale myliť vždy sa budeme, kým nesplyneme
s dychom prírody, ktorá je tu od nepamäti čistá
ako pohanský obrad na hranici nenávisti a lásky.
Štafeta generácií, ohnivká odkazov, kde sa múdrosť
o záchranu sveta v megatonách preosieva.

Šialenstvá veľmocenské odprsknuté z prvej stopy
človeka.

Šialenstvá hystérie — uvoľnené jadro cynizmu.

Buď s nami, rozvaha a láska.

Buď s nami, srdce človeka.

Ešte je čas zopakovať prstoklad trpezlivosti a dobrej
vôle pre detský sen; pre tiché pritúlenie briez;
pre zlatý odraz mesačného svitu na všetkých vodách,
v ktorých sladko mlčia vety s rybami; pre šťastný
návrat otcov a synov z uhoľnatej šichty; pre vysvietené
domovy; pre nové sídliská; pre ženy, ktoré vykrojili
slnko do spevu a rozvoňanej bielizne; pre vďačnú
triašku zaľúbencov, čo tu snívajú o novom nábytku
a novom byte; pre detské prvé ťahy: máme mamu —
mama má emu; pre básnika, čo s vyrosenou básňou
svieti hviezdnej budúcnosti bratstva; pre čisté vody,
aby sa v kameňoch malovernosti filtrovala iba láska;
pre žatevnú pieseň; pre hymnu strojov na poli;
pre suché zrno vyblednutých klasov; pre záchranu
Zeme, pre večné zatratenie jadrového šialenstva.

Buď s nami, rozvaha a láska.

Buď s nami, srdce človeka.

ROZVÍCHRENIE KRVI

(vnukovi Brankovi)

OČISTNÝ OHEŇ

Nemôže ťa pokoriť báseň ani slovo.
Žiješ si načisto s myšlienkou, cez ňu stúpaš
až k samým hviezdám,
aj keď nie prvý, ale za tými,
čo dovideli za večnosť.
Ako sa ľahko poddáva ti čas
cez nepohodlie srdca,
cez úsmev, čo sa stačil rozdvojiť
na slzu a novú radosť.

Od priestoru k času a z času k veciam,
až celkom do stredu spodobnenia sveta,
až celkom k mlčaniu.
Všetko mi pripomína svetlo.

Ako si dobre počujem vlastné srdce,
ako si dobre cítim každú stopu,
kamenistú cestu k vzdorujúcej radosti,
ktorá ma skúša bezbranného
v zemských samotách.

Ale ja mám hlboko vnútri tisíc premien,
ako vzývať život.

Aj moja báseň, spaľujúca bolesť
uväznená v mojom tele

a odsúdená k nedočkavej dúhe,
má svoje nedotknuté hniezdo.

Spievajú vo mne netušené diaľky.
Očistný oheň najvlastnejšej krvi.

CHVÍLKA PRE DVOCH

Netrápia ma už sny, aj v láskach mojich tma je.
A svetlo nesvetlo, sadá tieň ponad kraje.

Videl som nádhery aj mestá, čo sa chveli.
A nádej beznádej, povieval chodník biely.

K domovu ku drahým dobre je v rodnej reči.
A láska neláska, úzkosť sa dlaňou lieči.

Lásky sú prchavé, jak dúhy idú s nami.
A diaľky nediaľky, nájdeme seba sami?

Aj slová pohasnú a nájdú zmysel iný.
A rany nerany, prebolieť kruté viny.

Už na nás padá sneh a nás to k deťom zvedlo.
A mladosť nemladosť, hrejivá chvíľka pre dvoch.

V detstve sa obnoviť a život zladať na sny.
A radosť neradosť, len v deťoch deň je vzácny.

Kto sa tu opýta, či láska veky trvá.
A svetlo nesvetlo — je posledná i prvá.

ZAPADNUTÝ KOLORIT

Okolo stola sedávali sme vždy šiesti,
každého mama po poriadku osloví —
a kde sa naje šesť, tam sa ešte siedmy zmestí.
Zatmenie reči. Prvé slovo otcovi.

Dlžoba ako stará petrolejka
čoraz viac hľadala si u nás kút.
Len noc, len tá nám ako hviezda veľká
plachetku rozprávok vždy prišla rozťahnuť.

Falošný guláš ľahko sme ver zvečerali,
zavše aj pochytili hviezdy v tanieri.
Máte sa vy priam ako králi —
hlas otcov do maminej slzy zamieril.

Ako sme neraz usínali s Bystrozrakým,
Valibuk strážil čudné ťahy na stene.
Nad horou krúžil drak a prečudesné vtáky,
tie všetky úzkosti a triašky zasnené.

A príbeh s príbehom sa nad stolčekom stelú,
aj keď už mama dávno stiahla knôť.
Odbilo štvrté a pol aj celú.
Len oči ešte dlho viseli tu naprázdno.

Bolo čo zabúdať a bolo čo aj znášať,
načo to komu dneska hovoriť.

Život má iné javiská a inakšieho hráča,
rozprávky dávne, zapadnutý kolorit.

Aj dneska uspávajú deti večerníčkom,
čosi je v telke, čosi na páske aj na platni.
Len tajuplné tiene za tým sníčkom,
tie sú už dávno za horami, za vtákmi . . .

ROZVÍCHRENIE KRVÍ

*

Tvoje detstvo s mojím neraz premeriavam,
ach, to moje nevoňalo kvietkom, iba asfaltom.
Vždy tak málo ušlo sa mi požať horským
riavam.

Odvykať sa ľudskej reči v čase závratnom?

Môj čas opadáva, tvoj sa chystá k vzletu,
aké šťastie, keď reč v múdrosť dozrieva!
Ani krv nám všetko nepovie tu,
tvoje sny si vypaľujem do básne a do dreva.

**

Na ústrižky novín zachytávam tieto verše,
vykrídlené sny a pocity.
Od seba až k sebe dozrievať tak smelšie.
Od seba až k sebe, to som ja a to si ty.

Stofarebné dúhy rozplynuli sa mi,
v tebe prežili sme každé trblietanie nad zlato.
Bol si nedovidný vesmír nad hviezdami,
jedna krv a hviezdokopa šťastných návratov.

O slovo zažiham si najvlastnejšiu drámu,
samota vo mne novým dejstvom víťazí.
Pamätník lásky, kde sa srdcia nepochybné,
kde slnko vybiežďuješ z tŕachy rán a prítazí.

No čo aj roky odplavia sa ako lode,
zvetrajú fialové diaľky pred nami.
Nesmúťme toľko za mladostou na odchode,
boli sme na oblohe predsa hviezdami.

II

Deň čo deň píšem ti tu, skladám básne,
priam ako tvojej mame dávno tiež.
Mnoho sa v pravde stiahlo, potratilo vzácne,
však mnoho ešte zuní ako čistá spiež.

Aj tvoje roztopaše vyladujem poľudšteným
slovom.

Ó, či len vrátiš mi ho aspoň raz.
Či srdce zatiahne sa na lásku či na olovo,
keď roky naše prídu na pretras?

III

Deti sú ako kvety. Trhajú ich všade.
S uzlíkom hračiek vyberú sa do diaľav.
Slniečko berú z voleja. Ach, radosť hľadiet,
keď plachetnica snov ich do rozprávky odvíala.

Nemajú nič, len horizonty snov a piesku,
kľúč k všetkým tunelom a zátokám,
k rozbitým kolenám a prstom ešte pieseň rezkú.
Prevzácne džavotanie, čo sa v tebe nakochám!

IV

Keď odchádzal som, spal si spánkom šťastných,
na čielku ešte ani stopy po vráske.
Tak si ťa po kúštičkoch skladám v každej básni,
kolobeh večný: chlapček v muža porastie.

Aj čas tvoj krehký raz sa odkotúľa neodvratne,
to ja už budem vtedy brázdiť iný kraj.
Boleť sa do človeka na úsvite zatne,
boleť si k ľuďom celkom privykla.

V

„Prírodu miluj. Dúfaj v svoje uzdravenie.
Ver v silu zázračnosti týchto prameňov.”
Takto sa na pylóne nápis vo troch rečiach klenie.
A tak tu chodím ku studienkam básní
sám a zaseno.

Vidím ťa v každom kvete, počujem ťa zblízka
na kolonáde, v ľudskej vrave, v čakárni —
si v parku, v lesoch, kde sa letná bohoslužba
blýska,
si v krvi, kde čas nový obraz načal mi.

VI

Všetko som rozdal: lásku, pokoru aj snenie.
Čo iné môže ešte básnik dať.
Hviezdnatý chodník, keď sa trýzeň v osud ženie —
lampášik slova, ktorým príde do tmy zažíhať.

A to sú drahokamy nad karáty,
dúhové perly z pomorského dna.
Zažnime čistú pieseň, čo nás k sebe vráti.
Ó, roznežnené sničky. Chvíľka prechodná.

VII

Na zemi najvoľnejšie sú len predsa vtáky,
žijú si najčistejší zákon prírody.
Stačia si pieseň ľúbosťou a vánkom zlátiť,
nech čokoľvek sa nad hviezdami prihodí.

Aj tvoje sny a túžby majú voľnosť vtákov,
tuláci brázdia hory, moria, až tam pri palme . . .
Aj keď len krátke odlúčenie žijem si tu dáko,
aspoň si teplým veršom naše diaľky pripáľme.

VIII

Na kvetoch učil som sa abecedu lásky,
v uliciach mesta vyhľadával človeka.
Výčitky beriem teraz na prechádzky.
Prázdne sú ruky. Láska medzi prsty odteká.

S kým sa tu deliť? Tulák som bez stania,
pískam si z tvojho rozlietania aspoň dva-tri sny.
V čistote detskej nádeje sa ešte chránia.
Spomienka, ostaň! Ešte raz mi detstvom zavýskni!

IX

Odbilo sedem. Večerníček už sa skončil iste.
Čo všetko sa ti po ňom do otázok popletie.
Možno si spomenieš aj na mňa. Pošlú mi to v liste.
Rozprávky nad postieľkou — krištáľové okvetie.

Tí moji známi tanec zdvihli na zábavu,
na kolonáde chladno. Pusto. Iba ja.
Ako je dobre odkrídliť sa z hluku, z davu.
Ozveny podvečerné vždy nám čosi vybája.

X

Nebude väčšej lásky čo svet svetom bude,
akú ti spriadla starká, tvoja stará mať —
a čo aj hrana srdca zmĺkne v tmavej hrude,
cez kamenie a hlinu príde ešte zamávať,

lebo je láska na koreni nesmrteľná
a nemáš čím ju vyvážiť —
v korunách líp a včelích plástoch ako strieľňa
pozráža ťarchy osudu a príťažlí.

XI

Ďakujem
za každé milé oslovenie starký,
za rozhádzané hračky po byte,
za výmysly a fantastické štarty,
za odlomený lunochod a traktor, loďky pobité,

za tisíc otázok a figle uchytané,
za nadávky i vzdor, za príchyl' odprosenia, viem —
za slzu presolenú, keď si poodvrával mame,
za prchajúce chvíle s tebou, ó, aj za tie
ďakujem.

XII

Neviem, čo ma to zrazu kolo srdca chytá,
ale ja píšem, píšem, kade sa len pohýnam —
na pláži, kolonáde, v parku, v rozvlnených žitách,
na zdrapy novín, v izbe, pri ľuďoch i kde som sám.

Môj bože, ďakujem ti za tie šťastné okamihy
i za krv, čo mi prúdi do básne.
Zarovnaj slnkom odpustenia osudové ryhy,
kým deň môj v tvojom pohasne.

XIII

Sám neviem prečo do seba som sa tak zavrel.
Ó, sestra moja, samota.
Som stredom svojho sveta v celom jadre,
čiastočka tieňov, čo ma ku vesmíru zamotá.

Nechcem ti oťažievať hlávku. Čas ťa spraví.
Prítomnosť bude minulosťou. Tak je to.
Z nezavinenej viny blysnú prudšie riavy.
A nebude ti jedno: tam či tadeto. . .

XIV

Tak teda rozišli sa celkom drahí tvoji,
tí, čo hovorili: láska sme.
Spoločná cesta nad tebou sa dvojí,
spoločná cesta prepadnutá v tme.

Ale aj tma sa úzkym svitom spriezačňuje,
koľko máš, láska, cestičiek a ciest!
Kde sklonili sa hluchej nenávisti ruje,
vystrieme novú pieseň pre život a pre šťastie.

XV

Pramene ovievajú bardejovskú perlu:
Alžbeta, Hlavný, Anna, Clara, Herkules.
V obkladoch výšok liečim stobolestnú prehru,
výškami bolest v nádeje sa prekuje.

A potom Napoleon, Lekársky a Promenádný
a bohvieaké ešte žriedlo pod zemou.
Aj láska je už v kríze. Žijeme ju na dni.
Môj svete, koľko máš ty rozchorených problémov!

XVI

Už by som rád bol doma v nedočkavej dume,
nakrájal krajce leta so slnkom,
spomienky prečesával po albume,
tie odchodiace vlnky detských posunkov.

Tam pri Kysuci v bosých nohách roky
vyšpliechal som,
tam teraz zakrídľujem v tebe svoje rozlety.
Kde vábili sme raky, vrhali sa k jalcom,
tam vrbina a skálie o nás povie ti.

XVII

Chcel by si o svete tak mnoho vedieť zrazu
a nedočkavosť veruže ti pristane.
No koľká múdrosť, láska zatiahne sa k mrazu,
kým spýchne úsmev, šťastné svitanie.

Do plachiet môjho detstva neraz bieda oprela sa
a neraz závideli sme ver hoviadku.
No čo aj privčas vybledla nám hviezdy našej krásy,
u nás vždy boli srdcia v poriadku.

XVIII

Čo akú hračku vidím, vždy mi prídeš na um,
ako si nad vláčikmi kraľuješ —
máš svoje pristávacie plochy, tisíc lagún,
moria a netušené galaxie tiež.

Vždy si nás berieš do kabíny po poriadku,
z kuchyne štartujeme v oblaky.
Ktože by stihol zmerať chvíľu krátku,
keď chlapec mení diaľky v hviezdnom objatí!

XIX

Deň po dni beriem predpísané procedúry,
deň po dni stínam vzdych a ťaživá.
Chce sa mi zavše proti sebe vzbúriť,
odistiť ešte nové slnká za živa.

Tú nespokojnosť aj ty dedíš celkom po mne,
neraz si poviem zamyslený: dobre tak.
Nájsť seba v sebe, pozažíhať lásky ohne.
Ó, privrátené smerovníky do sveta.

XX

V kúpeľoch vždy si v sladkej nebezpečí,
tak náhle mení sa tu ľudský štýl —
pri vystrihaných stromoch vždy si niečí,
aj zapadnutý pozdrav si ťa uchytí.

Na vtáčích letoch skúmam oťažené pády.
Ktorýže odprskne a bude vlastne môj?
Často tu stojím s ranou, čo sa nevystrábi.
A na prísune času boj a nepokoj.

XXI

Z priedomia do albumu sťahujú sa starký, starká.
Strom do vetví a vetvičiek. Len aby do lásky.
Zmnožený príchyl'. V každom kúte múdrosť
hrabká.
Ohňostroj zlatovetia, najšťastnejšie obrázky.

Takýto hviezdorubín nikdy nepoznal som,
v samote na básnika som sa často hral.
Bieda nás časovala. Čas bol súdnym znalcom,
v stružlinách išlo naše detstvo na podpal.

*

Slovo za slovom, tak lásku hľadáme si,
kúsok po kúsku až ku slnku.
Šarkan odtrhol sa deťom ponad lesy —
aj sny odchodiace v úplnku.

Jar a jeseň blýskajú sa rovno ku nám,
niečo na úsvit a niečo k odchodu.
Darmo seba samého tu v tebe skúmam.
Len tú lásku vezmeme si do hrobu.

* *

Taká je už moja cesta, čo sa v tebe predlžuje,
srnčie studničky aj horské zákruty —
poосуšiť slzy ponad jedliny a tuje,
z jarných vrbín novú píšťal' nakrútiť,

tak sa celý oddať vyblýskanej piesni,
pristrojiť si s vtákmi nový vzlet.
Život žijeme. Ach, ten sa nedá presniť.
Dúhu lásky iba v utrpení dovidieť.

Bardejovské Kúpele — júl 1976

NÁVRATY

Na mnohých myšlienkach a veciach
pradie dávno zapadnutý sen.
Ale darmo chodíš po prstoch.
Ach, detstvo.
Skutočné
a neodmysliteľne živé.
Pritajená dúha, čo nám po pamäti
zadržiava vydaždené slová.
Akože sa vyjasnievať? Zo dňa na deň
oblohe sme na ťarchu. Spomienky
v prílive. Len chlieb a zem nás pripomína.
Poddajný mäkký úsvit.

Detstvo sa nemá na koho už vyhovárať.
Rozpustiť sa v ňom
a vstúpiť v objatí kamenného dvora
stenami,
dvermi,
oknom
cez vyblednuté vzorky záclon
až celkom medzi rodné múry.
Tu kdesi dotlievajú
naše ožltnuté sny.

Hľadáš sa trpkosť a zdĺhavosť.

Dávno sa vyvarila vôňa lipového čaju.
Iní ľudia skúšajú tu nové hniezda,
iné deti cesnakujú
opečený chlieb.

Návraty si dobre pamätajú, čo je láska
skrze nás i mimo nás.
Prestieraš slnko na stôl,
aby si dovidel za vázu a za kvety,
za každú vec, čo odoprela
drevu skamenieť.
Kroniku rozvetvenej krvi vzali sme si
do reči.
Aký je len vzácny čas!
Akoby sa celkom vyhol času.

A ešte raz sa vrátiť sem
a sprchnuť svätojánskym ohňom
pre vystriebrenú pieseň poľných studienok,
pre domovinu, čo tu znáša medovinu krás,
pre mlčanlivé posedenie
za stolom.

Slze je úzko z ticha.
Teplo v zámlkách. Len čerstvý chlebík
prehovára hlásky k hovoru.

A slovo po slove ako jubilejná zvonohra.

Dobre počuť, ako slza privoláva zátiešie
s mamou uprostred. Izba ako pobrežie,
vlny šťastia vyše hláv
a odliv korunuje naše krídla
ku slnku.

Ešte raz tak domodrievať
v popraskaných dlaniach.
Ešte raz prečítať otcovi najnovšiu báseň
a skočiť po egyptky. Kruhy a kruhy.
Nedohrané kadencie.
Zemepis detstva zasnežený
na dúhovej gul'ôčke.

Ale chlapec privčas rozkolísal poludníky,
tie vyklonené izotermý príčinnivých túh,
kým dejiny sa rozkrídli v točniciach
a samotnému slnku
bolo do plaču.
Na prstoch preberáš si
obrad stretnutia. Toľko sme chceli,
a naraz vypadáva slovo
po slove.
Takí nevládni v najvlastnejšom interiéri.

Ešteže vnúcatá nám kresadielkom veršov
do samoty zakrešú.

Treba pohrabať a priložiť. Iskry sa zošúchali
cez okraje života. A domov
nepremenný vzácnie. Z rodu na rod,
z hlíny na hlinu,
z chleba na srdce.

Chytáme sa kľučiek,
dívame sa po sebe.
Prevraveli sme veci. Až ku podstate
vyrovnali záhyby. Pozorne
polož, čo sa skotúlalo
ako tenké spomienky.

Krehké sú tiene, kým nás veci
zabudnú.

A nás bolo v izbe na nezabudnutie,
na celý život,
na tri celé dejstvá.
Opona hore.

Domov je detstvo
a detstvo domovom.

To všetko, čím dýchaš a vidíš
cez vnútro a diaľky
v obrovskom i nepatrnom,
keď úder za úderom zavše si ťa dvojí,
čo sa ti v nádeji skracuje a znásobuje,
to všetko, čím žiješ a snívaš
a nepoddajný stúpaš v boji,
je večné detstvo s domovom.

DIAĽKY PLNÉ HVIEZD
(Tryptych)

Iskrenie vln a vzduchu.

Vlnobitie odsúdené na večnosť.

Predpovedali nám z vlny ťažké osudy, ktoré nás privievali k morským pobrežiam, kde sa nepribíjali ani člny, ani čajky. Iba myšlienky. A na ne pristávali všetky sny a túžby, nehynúce albatrosy. Ako ľahko nahmatáš vydedené lety, dlhočizné cesty! Jediné úsvity, čo od vekov sťahujú sa k pustatinám s vôňou vody, ktorá sa poddáva ako pohľad do rozčesnutých obzorov. A potom si povieš: Aj tie divé husi aj tie kormorány majú čosi spoločné aj s nami.

Nebadateľné zosúvanie. Ustavične sa zavrstvujeme k človeku, do dejín a z dejín, do vlastných snov a mýtov, do exilu správok a skutočností, kdesi do známych a nepoznaných svetiel a tieňov, kde si náš život rozdeľuje na slnečných a tienistých. Koľkokrát už takto! Ale nie si tu sám. Na hline a skalách, na jazykoch trávy začínaš odznova každodenné zázračnosti. A život spieva ako to more, ako tá zem, čo sa zaviazali pohybu.

Pozdravujem vás, večné obmeny; odviata pereje, ktoré ešte prebleskujú a zobúdzajú vlnu od vlny; samorasty, kde sa z času na čas vyjasnieva na more.

Zamyslenia opadávajú hlboko do hlbín oblohy, ktorá tu visí ako roztrhnutý záves. Výsostná čiara. Každá vlna ako samostatná myšlienka. Kam sa to valí,

rozvlnené horstvo? Vtáky s modrým posolstvom lásky vyšívajú nepokojnú strechu. Veky a veky. Odučili sme sa plakať z kvetenstva do vetra, ktorý zdúva prílivy aj odlivy podľa pieskových hodín, podľa odtlačených vzdychov, kde každý údel ako čas a dočasnosť odštepujú sa k novým a novým zoskupeniam. Ale aj medzi nimi scvrkáva sa láska na gravitáciu, ktorá pomedzi ľudské rasy vyhladáva svoj obeh, svoje sny.

More a človek.

More a obloha. Život a zánik. Horoskop.

Ó, spevy belostného vlnenia.

Obratníky namáčali svoje nepokoje ďaleko od pobrežia. Nádherná fúga, ani skalám neujde sa postriebrený opar, oťažené rubínové svitanie. Len z farby na farbu súmrak vyblýskaným slákom plaší snehobiele čajky. Smaragd a ultramarín. V očiach vybuchuje výkrik a na vrcholoch rozvravených vln kľuje sa už nedočkavá báseň — oslnený koreň všetkých pomenovaní. Pripomíname si prvé kolísanie, prvé čipkovanie po samom okraji pobrežia, prvú priazeň a prvú slanú vôňu. Vodstvo a vodstvo. Soľ v očiach svieti perleťovým slovom.

Tiahnite, vetry a vánky, vône všetkých vekov. Korálové ozveny nečujne smútia po šumení a hučaní. Prvé metafory usadené na citlivých tykadlách nesplnených proroctiev. Mlčanie v rybách a morských riasach na zlatoreze Oblohy a Mora.

Odistené myšlienky.

Ale aj trpezlivosť preberá si svoju abecedu z nekonečných dialôk. Nevieme zakotviť ešte ani v sebe, lebo aj spánky vzali moriam ťažké sny. To sú tie vzdušné čiary do nových vekov, nové brázdenia a osudové hniezdenia. Letieť podľa vetrov, podľa vln a podľa človeka. Polárka nocuje v ťažkých hmlách. Kade ísť? Šumenie sa prepaľuje v uragán

a báseň stratila svoj ostrov. Učíme sa láske z nelásky a nenávisti, aby sme pomenovali každé chvenie morským zápasom.

Nádej sa vylieva z obidvoch brehov a zaplavuje tvoju pieseň pre najvzácnejšie premeny. Robíme sa svetlom, a koľko tmy je ešte v nás.

Spevy podobné prvému vlneniu . . .

Ženieme z vlny na vlnu, jeden cez druhého. Ale cieľ bezpečne si prešľapuje dielec po dieľci. Maratón hrdinských príbehov. Nekonečné bratstvo v horstve, ktoré vytepáva slané texty z večnosti do prítomnosti, aby si rozbíjalo a znova utváralo morský slovosled. Skaly v predponách, vlnobitie v koncovkách. Len človek a rozlietavý život v plnovýznamovom slove. V osobe i vo všetkých pádoch.

Recitovať si tak more z epiky do lyriky.

V zárezoch a končekoch prstov učíme sa poznávať odveký zápas o obkľúčenú myšlienku, o preteplený zášum, ktorý tu vládne miesto slova, miesto viet a súvetí. Na ostrej hladine krváca každý úsvit vždy presne podľa prastarých legiend a sťahovavých vtákov. Haruspexi, ktorí podľa Taletových viet odmocnili azúrové vzdychy, dávno odšumeli s vetrom, keď more zanášalo nové cintoríny pobrežiam a hlbínám. To neboli už proroctvá, čo sa zajakávali od vín až k samej láske a nenávisti. Nepokoj vyjasnený na báseň. Vzácne mrhosenie zakladá si pieseň v nedočakavých bójach. More ako druhá rozkričaná obloha.

V zálive slov, keď burácali výčitky ponad odlietavé plavby stroskotancov, keď prepadli sa nádejné ostrovy a atlantídy, vtedy sa rozoznala báseň aspoň snívať o belostných návratoch.

Ó, rodné prahy.

Už nevieme vystopovať vlastne ani svoj pôvod. Z mora či zo zeme. Ale tým už bolo na úzkosti všetko jedno. Horela zem a oddeľovali sa šíravý. Praskali vodné horstvá do nepremenných brehov. Oči na vlnách. Afrodita už nie je sama. Všetci sme vlastne ako z pien. Bezdno ma plaší v myšlienkach a na oblohu dočahuje netrpezlivé iskrenie. Ešteže hviezdy si lešia hroty, lebo sa nízko zvečierieva k úsvitu.

Kvapka rozčesnutá na skaliskách obzoru.

Kvapka, po ktorej sa spúšťa svetlo do zapadnutých nádejí. Už ani nevieš koľká z popadaných hviezd. Brázda po brázde v kobaltovom vzruchu, kým unavená dúha spriada svoje tajomstvá. Podúva na pevný bod. Ale ako pohnúť láskou? Obloha pre more a more pre výšky. Aj brehy sa prihovárajú sosnám v pridusenej noci, aby sme boli celkom blízko k blesku. Tu sme. Človek a čas. Život samá voda. Až ku koreňom. Preto sa v koreňoch milujeme a od koreňa preklíname.

Buď pozdravené, rozuzlenie vín.

Buď s nami, večná voda pre zajtrajšie kroky; pre zeleň v letokruhoch lásky; pre modrý úsvit, v ktorom sme odclonili všetky priznania. Kdeže to tiahnete, neľútostné vášne? Kto bude pokojným ostrovom aspoň v sebe? V mene človeka kameňujeme ďalej svoje veky.

Ďaleké sú brehy a úzke naše dni.

Už ani moria, ani výšky nemajú svoj nepremenný čas. Presná výmena nadčasovosti, ktorá tu bola pred nami a bude aj po nás. Ale aj čas v čase si hľadá svoje premeny. Koráby z papyrusu, ktoré povymieňali ponorky, krížniky a atómové lode, aby sme rýchlejšie stihli cintoríny okovaných čias, cez ktoré prečnievame

a utierame sa vánkami a svitaním. Hľadáme jedinú reč;
ó, zasnežené básne nad večným vlnením vln. Spodné
hlbiny, kde nocujú len sny a čisté myšlienky. A v tejto
reči sa dohovoríme, lebo má všetky slovesné korene
a kmene odvodené od Slnka a Mora.

Slnčné zázračnosti.

Vetry od mora a more od nepamäti.

Nemapované cesty v zarosených diaľkach. Za nimi
oslnené brehy, do ktorých sťahujeme bratstvo podľa
príbuzenstva hviezd.

Ale my more nosíme si ešte stále v sebe.

Ó, slaný pot, čo jarčekmi stekáš po čele a tvári.

Kryštálik soli, čo ti pripomína pravlasť mora,
z ktorého sme sa odsťahovali, keď hviezdy
potemnievali; keď svetlo kameňovalo ťažké slovo
v piesku; keď mesiac nocoval na nerozoznanie z vlny
na vlnu.

Obnova nekonečná z tichých drobulinkých prác.

Slaný pot — vyschnuté more na tvári človeka.

Ideme pripútaní k ohňu a k myšlienke. Ideme, aby
sa už nikdy nezvečerievalo pre ľudí.

Nech vodstvo s brehmi pokľakne si k oblohe, až na
dno zvetranej krvi oproti slnku, ktoré sa deň čo deň,
roky a roky prelieva v nepremennej obeti. Hlboko
k zemi. Hlboko do mora.

Aká si vzácna, nekonečne vykrídlená morská reč!

Mangalia — júl 1970

Odveké otáčanie kolo vyvlastnenej osi.

Krúženie kolo priviateho slnka.

Kto nám to odzvučuje za dňa prasilu myšlienky a rovnováhy? Z vrstvy na vrstvu po ostrých hranách pískame si zlatý vek vrásnenia. Až na dno svetelných rokov za obzorom pamäti a dotykov. Jediní svedkovia rozkrádania biosféry, každodenného vzduchu a svetla, čo ťaťahujú mlčanie do kriedových usadenín; čo bojujú o každé živé zrnko, o spokornenie žíl; čo sa priznávajú kremeňu a žule, spodnej vode, v ktorej si pripomíname svoju čistú, pravú tvár. Stupnica tvrdosti, je čas na sťahovanie slova.

Ó, zem, ktorá pod nohami tečieš do hlíny.

Zem, ktorá v černi samoty svitáš do odvráteného svedomia, buď večne v nás ako ozvena odlúpnutého času; buď vysvieteným krížom nad opusteným srdcom.

Bremeno nevypočítateľného streda.

Ako dotyčnica prvého blesku spáli nás iba oheň pretvácky. História zániku a zrodu na pokračovanie. Koľkokrát sme padali pre jeden zosun na večnosť. Ach, obnoviť sa v chlorofyle slova! Prečesávanie podľa váhavých krokov, čo vybrodili úpätnicu z odviateho brieždenia.

Zem, zaživotni najvzdialenejšie zblíženie.

Myšlienky beztiaže už len tak na rozpamätávanie.
Zem najľudskejšia!

Si v prstoch, si v dlaniach, si na čele a v tvári, si
nevýslovne všade v nás. Presypávame ťa v slovách,
žijeme z tvojho zrnka, z tvojich koreňov a dozrievania,
z tvojho vlastného tepla, z tvojej zemitej vlahy.

Ešte ťa ani dobre nepoznáme. Ešte ťa na koreni celú
nevládzeme dotrpieť.

Únik pred sebou.

Sťahovanie podľa Sibily v márnivom odbíjaní času,
z ktorého sme nestačili prežiť ani svoju vlastnú
podobu.

V popukanych rukách ostalo nám ešte mnoho
z vrásnenia.

Zem najzemitejšia!

Otvárame nové stigmy na povrchu Mesiaca.
Sťahovanie podľa výpočtov a energie. Kam až
doďaleka? Kde až do seba?

Premena vlastného rozjasnenia na krv.

Dost' bolo samoty. Kto ti dal meno ZEM?

Prekračujeme dozrievanie vyhnanstva, osudné
odsúdenia v osuhlinách osudu, ľadové doby prvých slov
a hlások;

prekračujeme bezhraničné veky na zemskej kôre,
keď sa zákon kameňuje vetrom a dažďom;

prekračujeme dejiny, aby sme sa rozišli a stretávali,
ó, nevyspytateľné cesty opatrnosti a istoty. V knihách
Jóbových úpenlivo sneží vzbura do nezvravného
súcitú.

Ó, zem, dopraj nám žiť jedinú legendu.

Buď trpezlivá s nami, čo sme sa vzbúрили proti
obzorom; dopraj nám v srdci zbrúsiť hrany nenávisti;

buď s nami v čase, keď chystáme sa odpočúvať tmu
a prenocovať pramene, v ktorých vyperieme
malovernosť podľa vatroviska najvlastnejšieho dychu.

Život, láska, ešte máme dosť síl nepoddať sa
márnivostiam hlíny, ktorá vydržala bolesť nad kameň.
Len pieseň, stará pieseň zamrholí nad očistný oheň
spravodlivého času. Žeravá báseň v chlebe.

Ach, nájsť tak oblohu pre svoje vlastné korene!

Povieva rovno od zeme.

Ešteže slané vetry pred zotmením sa poskladajú
po svahoch zemskeho osamenia, kde sa studené ticho
prihrieva zvukosledom slov, čo nezavlnnú viacej
žiaľom ani bezútešným chorálom. Len stebлом
trezalky posvietiť si do záhybov srdca, do všetkých
úsvitov, kde sa zapaľuje na lásku a porozumenie.

Ideme za obzor, ideme, spolubežci, za hraničnú čiaru
večnosti a dočasnosti, za hieroglyfy prorociev, až pod
základy nových svetov, až celkom za veci. Kútikom
básne chcel by si sa dotknúť bezmernosti zeme. Ale
ani veta, ani slovo nepriznajú, ako ďaleko je k sebe
samému.

Vesmír netušených existencií. V nás i mimo nás.

Svetlo pod hlbínami orníc zatiahnutej oblohy.

Víchry myšlienok, čo dujú prietrž vzdoru
do vlastných žíl, čo nepriviali ani jedno zrnko horčičné,
čo v kataklizmách vrásnenia nedali na sny ani na
prorocktá, keď vytušili polohu slnka podľa tieňov
trhlín v trase človeka.

Páľavy. Piesok do čerstvých šľapají, kde prebleskáva
zrnko mieru, kde pramienky v zrkadlách nebies
odnášajú korunovanú tvár našej zeme.

Výkriky zakríknuté vápnom do noci.

Slová. Tie všetky na dosah a tak zatratené,
znamená, čo stromom vdýchli nepominuteľnú báseň
života.

Ruky. Smerovníky zrodu a zániku. Vždy k severu. Istota, v ktorej sme toľko potratili seba v záplave krutých kruhov krúženia. Od čakana až k laseru, zopnuté pilierom modlitby a zatiahnuté k pästi ako burácanie blesku. Nedopísané kroniky. Ó, ruky, jediní svedkovia tragédií, do ktorých si plakal víchrami detstva a domova. Nepremožiteľná reťaz.

Ó, bezbrehá túžba, syntéza básne, ktorá tu tečieš rukami, jediná krv na priedomí života,¹ pozažíhaná do temných nocí, v ktorých sa chytáme piesne a srdca, prvého kamienka vysoteného v búrných zvratoch priestoru. Prvý znak a prvé slovo; pohyb a krv, z ktorých sa začala prvá báseň na hrotoch bezoblačných viet.

Všetci sme nekonečný pochod nádeje a lásky, jediný prúd, ktorý nás vracia k prvotnej pôde dozrievania; všetci sme predurčení podať si slovo k slovu; len láska bude mať miesto na tejto omrvine kozmu.

To vtedy spustnú pretvácky a masky a báseň pretečie až k vápencovej pamäti. Na bielo. A nízko, nižšie za jadro, kde premokáva už len pramienok bezvetria do hromobitia porúch. Od premeny k premene. Ktože to zadržiava jarček piesne v mĺkvej kamenine? Kto mi to prebodáva srdce ohňom výčitiek? Obloha nocuje v prepadlinách a hviezdy rozrušujú báseň do neskončenej samoty. Cez póry hlíny dobre počuť, ako kvapka po kvapke vyžliabkáva vykúpenie z ticha do tmy, zo tmy na svetlo.

Erózia lásky v klíčiacej nestálosti, kde sa slovo odhorčuje pred vstupom do svedomia. Lakolit srdca ako mesiac, čo sa zrieka úzkostného večera. Zem ako lomisko a porubisko, konečne si ťa prečítame

v originálnej reči čadiča a znelca na stránkach, ktoré ako kniha vyrozprávajú príbeh vrásnenia. Celistvosť a rozpadávanie ustavične pradá, vrstva po vrstve íveria nové tajomstvá až k čistej zrozumiteľnosti zeme. Až k ornici a ku chlebu. Zlatý spev domova.

Len zostať.

Ó, decembrové snehy, v ktorých vrždia prskavky a jedličky odviaťeho detstva;

belostné dozrievanie novej sviežosti ako nestratená nádej do všetkých kútov prítomnosti; ako večná záchyl'a, kde vyprskáva nádherná netrpezlivosť budúcnosti.

Zdvíhajme úsvity do memoárov svedectiev, do oslepených ozvien, panenský piesok do náhrobníkov na rozhraní oblohy a zeme. Do belasého vetra vystierame krídla viet, rozjasené plachty na stožiare; kriesime neúnavné výbehy, čo strhli na koreni pochované sny a omyly. Zelená dlaniám. Zelená slovu a myšlienke. Pribúda nádeje.

Úsvity, kde človek vyhľadáva človeka na večnej obmene úzkostí; na vlajkosláve sebatrýzne; na najľudskejšom mieste súcitného sveta, až tam, kde začína sa brieždenie Slova.

Úsvity, sestry korunované zajtrajškami.

Úsvity v šťastných stopách na prahu každodenného chleba.

Úsvity so zdvihnutou básňou ľudstva.

Úsvity. Nové planéty a nová obloha.

Len zostať! Zostať pri človeku! Zem je v nás!

Žilina — december 1970

VÝŠKY

Osudy planét a planetoidy v osudoch.

Osudy nedostihnuteľnosti hviezd a sústav.

Kde som si vás to poukladal, závrtné výšky
azúrových brehov? Kam až za sny, kam až za báseň?
Nedozierne vesmír v jedinom nepatrnom oku človeka.
Sám si sebe preležanou ozvenou, sám si sebe
prekročeným tieňom. Strašlivé ticho pod krokmi.

Naše cesty stúpajúce vrstva po vrstve, zasviette
istotou pokoja a bratstva. Osušte, vetry, mokvajúce
rany nášho ťaženia; osušte slzy poznačené vápnom;
zahojte vypálené čísla v pahýľoch a kýptľoch; ovlažte
barlový čas vysychania lásky, lebo zvetrávajú výšky,
kde sa vojny určovali podľa zoskupenia hviezd.

Naše cesty s jasnými asteroidmi na čele, s ružovým
popraškom hmlovín, s vrúcnejšou láskou v srdci aj na
ústach; naše cesty kryštalizované v utajených
fantáziách detinstva; naše cesty od brehov k brehom,
ku rozjaganým dejstvám zamýšľavej oblohy.

Z chvíľky na chvíľku vynášame budúcnosť.
Na vysušených prahoch Zeme je tak málo zelene, mieru
a odpustenia.

Len úprimné slovo. Len báseň.

Nadoblačné výšky, doprajte vytepávať pieseň
z každého zrnka kozmického prachu, kým nepokoj

a plachá nádej usadia sa ako termity do stroskotaných snov.

Okovy mora. Okovy zeme. Okovy výšok.

Kdeže sa podelo hojivé slovo, ktoré sme si prikladali na rany, keď nás pálila minulosť, zošivala prítomnosť a ohlodáva budúcnosť. Odvykli sme súcitu a nehe a zatúžili po milosrdnej samote, po novej láskavosti s príchutou fialových snov; zatúžili sme po speve napínavých brehov, kde miesto vtákov spievajú slnečné supernovy, hviezdne fontány a blýskavice rozpálených kameňov. Majáky v mlčanlivých tmách.

Večité krúženie. Premeny a podoby.

Čo všetko je tu ešte bez mena. Môžeš si vymýšľať. Vezmi si na pomoc báseň a zmapuješ nezaviate stopy; natiahneš zahviezdený čas, ktorý ťa vráti nesmiernemu priestoru.

Spravodlivé výšky, doprajte spievať pieseň, kým sa posunieme z tieňov zeme, kým slnovraty dozrejú v nás ako orlíčatá v skalných vežiach. Doprajte pieseň na všetky strany, doprajte srdciam vyklopávať nádheru zbližovania a zbratania. Nech básnik nesmúti viac z opustených veršov. Doprajte oslnenie pred ťažkým zrodom myšlienky a slova. Až celkom k mlčanlivým brehom, až celkom k sebe samému. Do bezváhového ticha. Ale my sa sem prebijeme. My sa tam ešte vrátíme presne po vyblednutých snoch v trpezlivom mrhnutí hviezd. Aj cesta sa nám prisnije. Aj báseň. Prievozné do nadočkavých civilizácií.

Ó, záliv zrozumiteľných viet, jediný dvojspev, cez ktorý vracajú sa nádejní, aby predbehli čas i vek, čo je dožité a domyslené.

Dobehnúť všetko, čo sme v burácaní vekov zmeškali,
čo sme na dne studní pozrážali po samý okraj odvahy.
Útok na pamäť a históriu ľudstva. Vesmírne ticho
zjasňuje naše prízemné plamene, prvé predzvesti,
ktoré nás pribíjajú na letokruhy vyjasnených nocí.
Pred sebou utekáme, lebo Zem ostarieva
a nedonosené hviezdy prerástli už naše obzory.

Len sa ich dotknúť očami nepokojov. Zatmenie snov
pretína dráhu slova. Sen má najbližšie k iskrám.

Ešte je čas na zamyslenie s oblohou v očiach.

Ešte je čas na presádzanie svetla.

Ešte je čas svetové strany ako obrúčku natiahnuť
hviezdám, aby sme boli bližšie k sebe.

V koróne nepokojov je nám ľahko na vzlietnutie.

Každý je básnik a sťahuje si orbitálne diamanty do
vázy a na stôl. Už netreba nám slovo, protuberancie
metafor. Milujeme sa v rozprsknutej budúcnosti až za
galaktídy a slnečné kruhy.

Ó, pastorále vesmírneho potomstva!

Zo Zeme hľadáme si orionidy Nekonečna.

V Nekonečne túžime zas po súhvezdí ČLOVEKA.

Spriatelené výšky, doprajte zahviezdovať pieseň,
kým povystielame si novú oblohu, kým bratstvo
dvojhviezd zbehne na obežnú dráhu človeka.

Aj hviezdy majú sedimentáciu podľa ľudských
osudov.

Metamorfózy nadpolárnych výbojov.

Striebristé mračná v nekonečnej obrátke tachyónov,
miliardy čiastočiek atómových hmiel, kde sa zrod
a pominutie korunuje výbuchmi.

Vesmírna epopeja, zaštylizuj si nás do prvého
vrásnenia!

Len pristáť a vzlietať! Za každým zrnkom, ktoré nás púta k slnečným prahom a vynesie na Mliečnu dráhu k oslneným snom.

Nikdy nebude dosť lásky zeme. Vzdušné more, hladina bez oddychu, z ktorej zaboľestí oheň zatrpknutých nepokojov, aby človek nebol sám so smútkom a utrpením.

Padajúce hviezdy — odlúpnuté krátery a strže, z ktorých budeme sa sťahovať do priestorov bezpečia. Z planéty k planéte. Pre nové výbuchy lásky; pre pustatiny zavlžené vodopádmi hviezd; pre magnetické polia, kde sa bude sláviť príchod človeka.

Príď kráľovstvo tvoje. Bez tiaže Zeme. Po príbuzenstve, po láske a po krvi.

Prskavky stalagmitov a stalaktitov, ohnivé roje kremeňov, zadajte do katedrál asteroidov, lebo sme smädní po piesňach, ktoré odštepujú veky a drobia putovanie do nádhery Hmlovní.

Galaktické blýskavice, diaľky a diaľavy — dajte nám zo svojho bratstva, zo svojej súdržnosti, zo svojej spolupatričnosti; dajte nám poznať rovnováhu ciest, kde meteorit lásky nevybočí z bezhraničných letov.

Len zotrvať v týchto končinách, v okvetí balustrád a drahocenných výbuchov, kde sa hviezdne uragány uvoľňujú, kde sa v troskách noci prevaľujú nedostupné sny.

Len pristávať a vzlietať. Nech nádej ako zástava veje s odtlačkami vlastnej krvi na priedomí hviezd, na prahu, kde sa ľudská téma chystá do nového brieždenia.

Len ísť a ísť! Až za nedotknuté obzory.

Bezdné hlbiny. Zenit a nadir. Vesmír ako láska a bratstvo. Vesmír — neskončená báseň, kresivo slova na okraji všetkých úsvitov a zatmení.

Trpezlivé výšky, doprajte ponavliekať pieseň

budúcnosti, kým prekročíme výročie zaoblačeného sveta.

Panenské nádhery, čo korunujú trňovým tichom Bibliu pokory a Manifest výbojov; živičné premeny, čo nadstavujú hodvábný čas a chystajú čisté nociľahy pre všetkých ľudí.

Zástupy za jasných nocí pozhasínajú zanesené studne a v dlaniach budú vyvolávať svieže svitanie. A všetci budeme nízko k trpezlivosti svetla a bude čas opýtať sa zeme pred polnocou slnka na všetky omyly a pády, na všetky prejasnené výstupy za svetlom.

Len nezastať a ísť!

Od hviezd k hviezde, od galaktídy k človeku.

Odbíjanie krokov do znamenia zajtrajškov;
na dosah verneovské sny, ktoré sme si vyšívali na obrus vybielenej oblohy.

Na cestu svietime si vlastnými krokmi. Ale tie Nekonečné sú už v nás. More, Zem a Výšky!

Prskajú hviezdne ohňostroje a básnik
s novodobým erbom predlžuje báseň na Vesmír.

Roztratené výšky, doprajte zakolať pieseň
do priepastných diaľok, kým z potrhaných svetiel
zablýska sa na rozžiarené slnká nečakaných snov;
doprajte zaľudniť diaľky plné praskotu blúdiacich
rojov, záhadných kontinentov, kde tep srdca visí nad
kozmičkými mestami, za ktorými tušíme život.

A človek sen po sne vyhrabáva hviezdne domoviny.
Plamene slávy. V úpaloch úzkosti posúvame dejiny
do vzniku Zeme, do vzniku života. Oťaželi sme
v bolestných premenách vlastných krokov. Zdvihla sa
opona vesmírneho spoločenstva a fanfáry do
steroidného ticha zaspievali hymnu radostného
svitania.

Ó, ruky rozviate, ktoré ste zdvihli prvé vzorky
Mesiaca; ktoré ste v bezlístí a v beztiaži zaprúdili
vlastnú krv za tajomstvom magnetického bezvetria;
ktoré ste položili našu úzkosť na číselník tmy a svetla,
života a smrti.

Emblémy do netušených diaľok. Chromosféru
mlčania už dávno vybiežďujú magnetické búrky;
už chvenie prestrihnutých tajov do nádhery vrcholí.
Samota na modro, iskra po iskre a medzihviezdne
nocľahy sa zo dňa na deň sťahujú. Zo zeme ku slnku,
od slnka ku zemi.

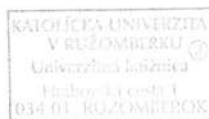
Zem naša na pokračovanie. Sny a túžby v planétach,
kde večnosť zavzdušňuje rovnováhu azúrovej istoty;
kde za oblohou sťahujeme oponu nenačatých nebies;
kde hmloviny sa zaostrujú v metaforách diaľnych
diaľok.

Vzlet a pád. Pochod a pochod!

Sme ustavičný sprievod vesmírneho svedectva.

Sme ustavičný pochod od človeka k človeku.

Žilina — júl 1971

OBSAH

Moja báseň je čistá výzva	5
Zlatorezom lásky	
Čas	11
Piesok	12
Zlatorezom lásky	13
Sny	15
Oblaky	18
Les	19
Ruky	21
Pieseň básnikova	22
Tráva	25
Stena	27
Príbehy do kroník	28
Oslava mesta	29
Vtáky	32
Sťahovanie	33
Môj byt, kde bývam	35
Spievajme ďalej, zvony	40
Svedectvo slova	42
Rozvíchrenie krvi	
Očistný oheň	53
Chvilka pre dvoch	55
Zapadnutý kolorit	56

Rozvíchrenie krvi	58
Tvoje detstvo	58
Na ústrižky novín	59
O slovo zažíham si	60
Deň čo deň	61
Deti sú ako kvety	62
Keď odchádzal som	63
Prírodu miluj	64
Všetko som rozdal	65
Na zemi najvoľnejšie sú len predsa vtáky	66
Na kvetoch učil som sa	67
Odbilo sedem	68
Nebude väčšej lásky	69
Ďakujem	70
Neviem, čo ma to zrazu kolo srdca chytá	71
Sám neviem prečo	72
Tak teda rozišli sa	73
Pramene ovievajú	74
Už by som rád bol doma	75
Chcel by si o svete tak mnoho vedieť	76
Čo akú hračku vidím	77
Deň po dni	78
V kúpeľoch	79
Z priedomia do albumu	80
Slovo za slovom	81
Taká je už moja cesta	82
Návraty	83
 Dial'ky plné hviezd	
 More	89
Zem	94
Výšky	99

JÁN FRÁTRIK MONOLÓGY NA ÚVETRÍ

Vydalo Vydavateľstvo Osveta, n. p., Martin, ako svoju 2165. publikáciu
roku 1980

Prebal, väzba a frontispice Ivan Riabič

Šéfredaktor vydavateľstva František Kalina. Zodpovedná redaktorka Iva
Kadlečíková. Technická redaktorka Katarína Hlavňová. Korektor Martin
Magurský

301-13. Vydanie 1. Náklad 1000. Počet strán 108. AH 5,90. VH 6,02.
Kníhtlačou vytlačili Tlačiarne Slovenského národného povstania, n. p.,
závod Banská Bystrica

70-081-80

85.6

PREMIA

